

Załącznik nr 2

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa – profil praktyczny)**

**dokonanej w dniach 7-8.06.2016 r. na kierunku Filologia polska
prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych
na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym
realizowanych w formie stacjonarnej
w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu**

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: dr hab. Aneta Majkowska, członek PKA

członkowie:

- 1. prof. dr hab. Joanna Pyszny - ekspert merytoryczny PKA**
- 2. dr hab. Joanna Wójcik - ekspert merytoryczny PKA**
- 3. mgr Jerzy Springer - ekspert PKA ds. pracodawców**
- 4. mgr Grzegorz Kołodziej - ekspert PKA ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia**
- 5. Adam Gajek - ekspert PKA ds. studenckich**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku Filologia polska prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu (PWSZ w Elblągu) w Instytucie Pedagogiczno-Językowym(IP-J) odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Wizytacja tego Kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Poprzednia ocena jakości kształcenia na ww. Kierunku została przeprowadzona w 2010 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej. Uczelnia dostosowała się do uwag PKA z ostatniej wizytacji. Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej (ZO PKA) z Raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast Raport ZO PKA został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy

naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Instytutu Pedagogiczno-Językowego, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, absolwentami oraz studentami ocenianego Kierunku.

Władze Uczelni i IP-J prowadzącego wizytowany Kierunek studiów stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO PKA.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy			X		
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki¹ oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *

1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *

1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. *

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do

efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1

Koncepcja kształcenia na kierunku Filologia polska wpisuje się w misję i strategię Uczelni, sformułowaną w dokumencie *Główne kierunki rozwoju i działalności PWSZ w Elblągu*, zwłaszcza w zakresie wspomagania rozwoju kulturalnego regionu, kształcenia praktycznego w specjalnościach umożliwiających absolwentom znalezienie się na rynku pracy, a także kształcenia ustawicznego; jest zgodna także z *Polityką jakości PWSZ w Elblągu*, nakierowaną na przygotowanie absolwentów dla potrzeb środowiska. Realizowany na kierunku program kształcenia obok uzyskania przez studenta wiedzy i umiejętności filologicznych zakłada także zdobycie kompetencji specjalnościowych, dostosowanych do zmieniających się warunków pracy: obok specjalności nauczycielskiej po konsultacjach z interesariuszami zewnętrznymi wprowadzono specjalności: filologiczną obsługę biznesu (obecnie wygaszoną) oraz dziennikarsko-publicystyczną – stale rozwijaną przy udziale środowiska dziennikarskiego Elbląga. W procesie ustalania koncepcji kształcenia w elbląskiej polonistyce brali udział przede wszystkim pracownicy Kierunku, a w ostatnich latach także pracodawcy, z którymi konsultowano zmiany programowe dotyczące specjalności.

Koncepcja współpracy z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym jest także realizowana zgodnie z deklaracją zawartą w *Polityce jakości PWSZ w Elblągu*. Wśród celów jakościowych jako priorytetowe wymienia się:

- przygotowywanie absolwentów dla potrzeb rynku pracy,
- udział w transformacji społeczno-gospodarczej ku społeczeństwu wiedzy (tzw. idea *Złotego trójkąta*) dla określenia modelowej współpracy biznesu, Samorządu i Uczelni.

Kolejnym dokumentem, na którym oparto koncepcję współpracy z pracodawcami są szczegółowo opisane *Główne kierunki rozwoju i działalności Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu z rozbiciem na Strategię na lata 2007/2013, Analizę i syntezę w 2013 roku, Strategię na lata 2014/2020+*.

Wizytowany przez ZO PKA Kierunek przejął i realizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym zgodnie z koncepcją zawartą jako założenia prowadzonej Polityki Jakości oraz rozwoju strategicznego Uczelni. Identyfikacja potrzeb rynku pracy oraz wypracowane metody pozyskiwania danych są brane pod uwagę podczas modyfikacji kształcenia.

Oryginalność i elastyczność ewoluującej koncepcji kształcenia wiąże się w dużej mierze z diagnozowaniem potrzeb rynku pracy w regionie elbląskim oraz dostosowaniem do nich oferty edukacyjnej, ze szczególnym naciskiem na upracticznienie Kierunku poprzez rozwój specjalności. Sprzyja temu otwarcie polonistyki na wzorce krajowe, np. udział w *Programie praktyk zawodowych w PWSZ* oraz projekcie *Innowacyjny Nauczyciel w Szkole XXI*.

1.2.

Podstawę programu kształcenia stanowią przedmioty filologiczne, literaturoznawcze i językoznawcze, a także decydujące o uprzączeniu Kierunku bloki specjalnościowe, przygotowujące studentów elbląskiej polonistyki do zawodów nauczyciela języka polskiego oraz dziennikarza. W wyniku spadku zainteresowania specjalnością nauczycielską plany rozwoju Kierunku związane z nowym programem specjalności dziennikarsko-publicystycznej, modyfikowanej od przyszłego roku akademickiego zgodnie z tendencjami rozwojowymi w obrębie branży (silniejsze nakierowanie na nowe media, zwłaszcza społecznościowe) oraz specjalnością nauczycielską z językiem angielskim, która zastąpi specjalność nauczycielską z logopedią. Potrzebę tych zmian potwierdziły zintensyfikowane w ostatnim czasie konsultacje ze środowiskiem pracodawców (badanie losów zawodowych absolwentów, ankietyzacja pracodawców, porozumienia i umowy partnerskie, opinie pracodawców dotyczące praktyk, formalne i nieformalne konsultacje z przedstawicielami lokalnych mediów, szkół, Urzędem Miejskim w Elblągu, Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli). Plany rozwojowe Kierunku są nastawione obecnie na wyposażenie studentów w doświadczenie praktyczne zgodne z wybraną specjalnością poprzez wzmocnienie i sformalizowanie współpracy z pracodawcami, którzy włączani są również w proces dydaktyczny.

Wizytowany przez ZO PKA Kierunek rozpoznaje także potrzeby interesariuszy zewnętrznych zróżnicowanymi metodami. Do najistotniejszych należy zaliczyć:

- badania ankietowe w ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia skierowane do pracodawców i absolwentów,
- umowy partnerskie i porozumienia,
- wizyty studyjne,
- spotkania w ramach realizacji projektu *Innowacyjny Nauczyciel w Szkole XXI wieku*,
- organizacja systemu studenckich praktyk zawodowych,
- działalność Centrum Transferu Technologii PWSZ w Elblągu,
- działalność Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Uprzączenie Kierunku jest ściśle związane z organizacją bezpośredniej współpracy z podmiotami gospodarczymi poprzez działalność informacyjną, doradczą i szkoleniową, której podłożem są ściśle rozpoznawane potrzeby środowiska pracy. Impulsem do prowadzenia systematycznych badań zapotrzebowania na absolwentów Kierunku był niski nabór studentów w roku akademickim 2012/2013. Również wtedy zapadły decyzje o kształceniu na profilu praktycznym. Równolegle przeprowadzono konsultacje społeczne z Urzędem Miejskim w Elblągu, Mazursko-Warmińskim Oddziałem Doskonalenia Nauczycieli oraz z lokalnymi mediami. Słuszność podjętych działań potwierdzają dokumenty w postaci wyników analiz na rok akademicki 2013/2014. Prezentowane ankiety dotyczą:

- ankiety dla absolwentów - badanie losów zawodowych absolwentów,
- ankiety dla pracodawców - czego oczekujesz od absolwenta PWSZ w Elblągu,
- opinia na temat praktykantów i absolwentów Uczelni.

W dniu 19 grudnia 2014 roku zostało zawarte trójstronne porozumienie pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Elblągu, Elbląską Radą Kłastrów i Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu. Celem działalności istotnej również dla wizytowanego Kierunku jest poszukiwanie rozwiązań dla zadań spowodowanych zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi w szczególności w zakresie rynku pracy. Stworzenie sieci współpracy ma szansę na właściwe wykorzystanie potencjału Uczelni, firm i instytucji rynku pracy, otoczenia biznesu oraz instytucji publicznych. Efektem systematycznie trwających badań preferencji rynkowych jest uruchomienie w roku akademickim 2016/2017 nowej specjalizacji związanej z nowymi mediami.

Plany rozwoju wizytowanego Kierunku uwzględniają zmiany zachodzące na rynku pracy. Swoją udział w identyfikacji potrzeb mają pracodawcy, przedstawiciele samorządu lokalnego oraz częściowo absolwenci. Do grupy absolwentów, z którymi ZO PKA spotkał się w trakcie wizytacji informacje o cyklach badawczych docierają najslabiej.

1.3

Jednostka przyporządkowała kierunek Filologia polska do obszaru i dziedziny nauk humanistycznych oraz wskazała dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia: językoznawstwo, literaturoznawstwo i kulturoznawstwo (*Uchwała Nr 26/2013 Senatu PWSZ w Elblągu z dn. 26 września 2013 r.*, załącznik 3). Opisy kierunkowych efektów kształcenia uwzględniają przede wszystkim dwie pierwsze z wymienionych dyscyplin, decydując o filologicznym charakterze studiów, skoncentrowanych wokół literatury, języka i kultury polskiej, a także kulturoznawstwa, stanowiącego podstawowy kontekst dla wymienionych wyżej dyscyplin. Zrezygnowano z wyodrębnienia efektów dla poszczególnych specjalności, mimo iż niektóre z efektów kierunkowych (np. K_U10, K_U15) odnoszą się właśnie do kształcenia specjalnościowego. W związku z praktycznym sprofilowaniem elbląskiej polonistyki warto przeformułować w tym kierunku efekty kształcenia. Władze Instytutu zapewniły, że trwają już prace związane z wydzieleniem efektów specjalnościowych.

1.4.

Efekty kształcenia dla Filologii polskiej określone w *Uchwale Senatu PWSZ w Elblągu nr 26/2013 z dn. 26.09.2013 r.* zostały powiązane z założoną koncepcją kształcenia polonistyczno-specjalnościowego, odnoszą się do wszystkich efektów z obszaru nauk humanistycznych na I poziomie kształcenia dla profilu praktycznego, czego świadectwem jest tabela odniesień efektów kierunkowych do obszarowych, wskazująca na spójność ich opisów (z zastrzeżeniem niewyodrębnienia efektów specjalnościowych). Efekty sformułowane dla przedmiotów specjalnościowych zostały powiązane z wiedzą i umiejętnościami zapewniającymi przygotowanie zawodowe, co potwierdzają także konsultacje z pracodawcami, uczestniczącymi w określaniu i ewaluowaniu efektów specjalnościowych. Taka konstrukcja programu umożliwi studentom właściwe przygotowanie do wykonywania zawodu dziennikarza i nauczyciela języka polskiego – efekty przedmiotowe dla specjalności nauczycielskiej są zgodne z obowiązującymi standardami kształcenia, jedynie w wypadku specjalności nauczycielskiej z logopedią student nie zyskuje uprawnień do wykonywania zawodu logopedy (zgodnie jednak z założeniami programu). Efekty dla modułu dyplomowego uwzględniają ogólną wiedzę i umiejętności związane z kształceniem filologicznym, w tym umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania, dzięki czemu elbląska polonistyka przygotowuje swego absolwenta do dalszej edukacji na II stopniu kształcenia.

Efekty zawarte w sylabusach z reguły uszczegóławiają efekty założone dla Kierunku, niekiedy jednak powtarzają rozbudowane opisy efektów kierunkowych (np. *Poetyka, Teoria literatury, Antropologia codzienności*), w niewielkim stopniu wskazując na specyfikę przedmiotu. Zdaniem studentów efekty zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały oraz pozwalają na stosowanie odpowiednich metod weryfikujących stopień ich osiągnięcia. ZO PKA podziela ten pogląd, potwierdzając przejrzysty sposób opisu efektów dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji, które związane są ze studiowanymi dyscyplinami, co umożliwi właściwą ich weryfikację, z zastrzeżeniem dotyczącym konieczności doprecyzowania w niektórych przypadkach efektów na poziomie poszczególnych przedmiotów.

Założone efekty kształcenia na ocenianym Kierunku są także zgodne z oczekiwaniami pracodawców. Interesariusze zewnętrzni zostali włączeni w system określania efektów oraz w sposób ich weryfikacji. Narzędziami badawczymi są: ankiety, Dziennik Praktyk Studenckich a także spotkania sformalizowane i niesformalizowane. Celem badań za pomocą ankiet jest poznanie oczekiwań pracodawców w zakresie kwalifikacji, umiejętności, cech, zdolności oraz kompetencji jakie powinien posiadać przyszły pracownik. Najbardziej przydatnym narzędziem wydaje się opinia pracodawcy odnosząca się do efektów kształcenia zawarta w Dzienniku Praktyk Studenckich. Jest ona jednak sformułowana na dość ogólnym poziomie i w rezultacie nie wnosi pełnej informacji dotyczącej zgodności efektów kształcenia do procesu dydaktycznego oraz jego modyfikacji. Najlepszym sposobem konsultacji Kierunku z pracodawcami są bezpośrednie spotkania, które w szczególowy sposób określają efekty dla specjalności. Świadczą o tym protokoły z dnia: 6.11.2012r., 10.12.2012r., 9.01.2013r., 11.01.2013r., 17.01.2013r., które dotyczą efektów kształcenia przedmiotów specjalnościowych pod kątem ich wymiaru zawodowo-praktycznego.

Efekty kształcenia realizowane przez studentów na ocenianym Kierunku umożliwiają osiągnięcie umiejętności oraz kompetencji niezbędnych na stanowiskach pracy. Pracodawcy dzięki stosowanym

metodom konsultacji uczestniczą w określaniu efektów specjalnościowych.

1.5

Program studiów oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia w pełni umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów oraz uzyskanie kwalifikacji dostosowanych do poziomu kształcenia na profilu praktycznym. *Regulamin Studiów* (par. 14) przewiduje możliwość indywidualizacji programu kształcenia dla studentów wybitnie uzdolnionych oraz indywidualnej organizacji (toku) studiowania, przysługującego m.in. osobom z niepełnosprawnością i znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej (z tej możliwości obecnie korzysta kilku studentów Kierunku). Obecnie na Filologii polskiej nie studiuje żaden student z niepełnosprawnością. W ubiegłych latach studentom niepełnosprawnym Władze IP-J starały się zapewnić zajęcia w salach na parterze (w budynku brak windy) oraz praktyki w szkole z odpowiednio dostosowaną infrastrukturą.

1.5.1.

Program studiów dla specjalności nauczycielskiej (także nauczycielskiej z logopedią) jest zgodny ze standardami kształcenia przygotowującymi do wykonywania zawodu nauczyciela zarówno w zakresie przyjętych efektów kształcenia, treści kształcenia, jak i czasu trwania studiów oraz wymiaru praktyk. Studenci Filologii polskiej wybierający tę specjalność, realizują moduł merytoryczny, psychologiczno-pedagogiczny oraz dydaktyczny, a łączna liczba godzin przeznaczonych na dwa ostatnie moduły oraz przyporządkowana im liczba punktów ECTS są zgodne z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 17 stycznia 2012. Dodatkowo studenci mają możliwość wyboru fakultetów przygotowanych dla tej specjalności. Specjalność nauczycielska z logopedią nie daje uprawnień do wykonywania zawodu logopedy.

1.5.2

Dobór treści programowych jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia i uwzględnia aktualny stan wiedzy z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa, do których odsyłają efekty kształcenia, a także rozwiązania nastawione na zastosowanie w praktyce, związane z realizowanymi specjalnościami (np. na przedmiotach *Podstawy projektowania stron www* i *Internet w praktyce dziennikarskiej* w ramach specjalności dziennikarsko-publicystycznej). Kluczowe treści kształcenia dotyczą wiedzy ogólnohumanistycznej oraz umiejętności filologicznych, stanowiących podstawy kształcenia polonistycznego (wiedza o kulturze, literaturze i języku polskim, umiejętności analizy i interpretacji tekstów kultury, kompetencje komunikacyjne), które powiązane zostały z efektami z zakresu wiedzy (zwłaszcza K_W01-K_W09), umiejętności (np. K_U03, K_U07, K_U09) oraz kompetencjami społecznymi (np. K_K01, K_K07, K_K08). Również treści programowe dla specjalności nauczycielskiej, w tym także te przewidziane dla praktyk zawodowych, w pełni odpowiadają treściom opisanym w standardach kształcenia dla zawodu nauczyciela, wykorzystując przy tym kształcone kompetencje językowe, profesjonalną wiedzę z zakresu literatury i kultury oraz sprawność komunikacyjną studentów.

Realizację kierunkowych efektów kształcenia na poziomie poszczególnych przedmiotów potwierdza przedstawiona macierz, zawierająca także przedmioty kierunkowe i specjalnościowe, w tym praktyki zawodowe. Treści programowe, za które są odpowiedzialni koordynatorzy przedmiotów przyporządkowano wszystkim modułom i wpisano do sylabusów w formie rozkładu tematyki zajęć o różnym stopniu szczegółowości. Uzupełniono je także o adekwatną bibliografię dostosowaną do specyfiki przedmiotu, w wypadku zajęć historycznoliterackich i teoretycznoliterackich jednak zbyt obszerną i trudną do realizacji przez studentów, którzy także sygnalizowali problem z nadmiernym spisem lektur. Treści kształcenia wraz z bibliografią podlegają okresowym aktualizacjom, a w przypadku przedmiotów specjalnościowych są konsultowane we współpracy z pracodawcami i praktykami prowadzącymi zajęcia. Pisemna forma prac dyplomowych, ich tematyka i metodyka prowadzenia są zgodne z koncepcją i efektami dla kształcenia filologicznego, nie zostały jednak jak dotąd powiązane z kształceniem specjalnościowym o charakterze praktycznym.

Dobór treści programowych na ocenianym Kierunku uwzględnia także potrzeby rynku pracy. Przedstawiciele pracodawców w bezpośrednich rozmowach, które są traktowane jako spotkania

instytucjonalne przekazują informacje, na bazie których następuje wiązanie treści programowych z warunkami, które występują na rynku pracy. W tym zakresie przeprowadzono spotkanie z przedstawicielami 33 placówek oświatowych w ramach programu *Innowacyjny nauczyciel w szkole XXI wieku*. oraz z Wiceprezydentem miasta Elbląga również poświęcone poszukiwaniu nowych specjalności nienauczycielskich. Do współpracy w ramach konsultacji zostali zaproszeni również: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, nauczyciele praktycy, logopedzi z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych z Elbląga, Pasłęku, Malborka i z Nowego Dworu Gdańskiego. 28.06.2013r. odbyło się spotkanie z dyrektorem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Elblągu w ramach konsultacji programowych. Oprócz powyższych elementów tematykę doboru treści programowych w swoim zakresie działania będzie realizować powołana zarządzeniem nr 5/2016 z dnia 20.04.2016r. przez Rektora PWSZ Rada Konsultacyjna w Instytucie Pedagogiczno-Językowym. Paragraf nr 4 punkt 1b jest poświęcony zagadnieniu pod nazwą *Zakładane efekty kształcenia i programy studiów ze wskazaniem kierunków ich doskonalenia*. Ze względu na krótki czas od momentu powołania nie potwierdzono jeszcze działalności Rady.

Program elbląskiej polonistyki dzięki przedmiotom kierunkowym oraz ogólnohumanistycznym pozwala uzyskać studentom kompetencje polonistyczne, a dzięki blokom specjalnościowym kształtuje umiejętności praktyczne, przygotowując ich do pracy zawodowej.

1.5.3.

Wśród metod wykorzystywanych w ramach kształcenia, zwłaszcza w modułach specjalnościowych, znaczącą rolę odgrywają aktywizujące metody pracy: studenci uczestniczą w zajęciach warsztatowych, przygotowują prezentacje i wystąpienia ustne, projekty, prace pisemne, realizują zadania praktyczne o charakterze symulacyjnym. Metody te odnotowują sylabusy przedmiotowe, które przewidują zróżnicowane sposoby kształcenia, np. wykład informacyjny i problemowy, praca z tekstem, dyskusja, inscenizacja, prezentacja multimedialna, ćwiczenia praktyczne i problemowe, mapa myśli. Sylabusy zakładają indywidualne uczenie się studentów ogólnie jako „samodzielne studiowanie tematyki wykładu” lub samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń, sporządzanie prac wymaganych na zajęcia oraz przygotowanie do egzaminu bądź zaliczenia. Właściwy dobór metod, ich różnorodność i dostosowanie do specyfiki kształcenia zawodowego zapewniają także praktycy (dziennikarze i nauczyciele) uczestniczący w procesie kształcenia oraz nauczyciele akademicy z doświadczeniem zawodowym. Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym potwierdzili atrakcyjność i skuteczność metod stosowanych na zajęciach, podkreślając zwłaszcza ich interaktywność oraz nastawienie na praktyczność. Pozytywnie należy również ocenić sposoby sprawowania opieki nad przygotowaniem prac dyplomowych. Studenci mają też możliwość uczestniczenia w pracach Koła naukowego oraz wolontariacie.

Duże znaczenie w ramach realizowanego procesu kształcenia przywiązuje się także do udziału praktyków, którzy w bezpośredni sposób przekazują wiedzę wynikającą z doświadczenia nabytego w zakładach pracy. 50% kadry to doświadczeni pracownicy firm, którzy są ciągle czynni zawodowo lub wykazują upracticznienie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Do wglądu udostępniono dane osobowe wybranych nauczycieli akademickich – praktyków prowadzących zajęcia specjalnościowe na kierunku Filologia polska. Bezpośredni dostęp do praktyki zawodowej wspomagają wizyty studyjne w wybranych jednostkach otoczenia społeczno-gospodarczego. Wśród wymienionych należy wskazać zrealizowane w roku akademickim 2014-2015:

- wizyta w redakcji *Dziennika Elbląskiego* dla poznania pracy dziennikarza lokalnej redakcji,
- wizyta w redakcji *Wirtualnej Polski* i w *Radiu Gdańsk*.

W roku akademickim 2015/2016 zrealizowano:

- wizyta w Sejmie, Senacie oraz w Biurze Prasowym PGE Narodowy (dawniej Stadion),
- Wizyta w Biurze Parlamentarnym.

W ramach programu studiów na ocenianym Kierunku odbywają się również wizyty studyjne gości, np. dziennikarza TVP Olsztyn czy redaktora naczelnego redakcji *Razem z Tobą*. Zrealizowane wizyty i rozmowy pokazują różne oblicza praktycznych aspektów i specyfik środowiska pracy. Odślaniają kulisy pracy istotne dla wybranych specjalności kształcenia oraz drogi prowadzące do wiązania się z profesjami.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci również wyrazili pozytywne opinie na temat metod kształcenia, zwracając uwagę na przedmioty prowadzone w formie praktycznej. W opinii studentów jest to zasługa zaangażowanych wykładowców z praktycznym doświadczeniem. Za przykład bardzo praktycznych zajęć, które studenci oceniają najlepiej, podają przedmiot *Podstawy warsztatu dziennikarskiego*, przedmiotu prowadzonego przez cztery semestry, podczas którego w każdym następnym semestrze następuje zapoznanie się z działalnością odpowiednich mediów. W opinii studentów, po tym kursie posiadają wystarczającą wiedzę o miejscowym rynku mediów. Według studentów zajęcia takie jak *Analiza tekstów kultury* pozwalają również na zdobycie wielu praktycznych umiejętności.

Studenci uważają, że wiele zajęć wymaga od nich zaangażowania i samodzielnej pracy, jednak mają poczucie sensu tej pracy, ponieważ otrzymują informacje zwrotne od nauczycieli, szczególnie prowadzących przedmioty praktyczne.

1.5.4.

Czas przewidziany na kształcenie umożliwia realizację treści programowych i jest dostosowany do założonych dla Kierunku efektów kształcenia. Studia I stopnia trwają 6 semestrów i wymagają uzyskania 182 punktów ECTS (razem z praktykami). Plan studiów przewiduje 2220 godzin dla specjalności dziennikarsko-publicystycznej, 2340 godzin dla nauczycielskiej i 2460 godzin dla nauczycielskiej z logopedią. Liczba godzin kontaktowych jest wysoka, co sprzyja realizacji zadań wynikających z praktycznego profilu kierunku.

1.5.5.

Obowiązujący na ocenianym Kierunku system ECTS funkcjonuje zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach: punkty, które przypisano każdemu przedmiotowi, w tym praktykom oraz pracy dyplomowej, odzwierciedlają nakład pracy studenta z uwzględnieniem godzin kontaktowych oraz formy samokształcenia studenta. Szczegółowy nakład pracy dokumentuje sporządzony poprawnie bilans punktów ECTS zamieszczony w sylabusach przedmiotów. W większości wypadków ich liczba przypisywana poszczególnym zajęciom nie budzi zastrzeżeń, studenci sygnalizowali jednak w niektórych przedmiotach nieadekwatne wobec założonej punktacji obciążenie pracą własną. Należałoby poddać analizie obowiązujący podział ECTS, dowartościowując punktowo zwłaszcza przedmioty specjalnościowe. Należy także dostosować obowiązki lekturowe (zestaw obowiązkowych lektur) do szacowanego czasu pracy studentów, mierzonego liczbą punktów ECTS i podjąć prace nad urealnieniem listy lektur obowiązkowych.

Zostały spełnione wymagania określone w § 4 ust. 1 pkt 2, 3, 6-10, 12, ust. 2-4, rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów oraz z koncepcją kształcenia (szczegółowo przedstawia ją tabela 3. Raportu Samooceny, odnotowująca zawarte w rozporządzeniu wskaźniki ilościowe dotyczące programu kształcenia na ocenianym kierunku).

Również uwzględniona w planie studiów liczba godzin i punktów ECTS, przypisana modułom realizowanym na specjalności nauczycielskiej, a także formy tych zajęć oraz ich sekwencja odpowiadają wymaganiom opisanym w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Łączna punktacja ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć powiązanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym wiąże się przede wszystkim z przedmiotami specjalnościowymi oraz kierunkowymi i ogólnymi o nastawieniu praktycznym. Według Autorów Raportu Samooceny wynosi ona obecnie: 119 punktów ECTS dla specjalności filologia polska nauczycielska, 117 ECTS – dla specjalności dziennikarsko-publicystycznej oraz 114 ECTS – dla filologii polskiej nauczycielskiej z logopedią, co stanowi od 62,6% do 65,4% ogólnej liczby punktów ECTS..

1.5.6.

Program studiów na ocenianym Kierunku zapewnia studentom elastyczność w doborze modułów kształcenia dzięki blokom zajęć specjalnościowych wraz z praktykami, modyfikowanej co roku

ofercie zajęć fakultatywnych (17 ECTS), seminarium dyplomowemu (15 ECTS), zajęciom z języka obcego (12 ECTS) oraz przedmiotom technicznym do wyboru (4 pkt). W zależności od specjalności liczba punktów uzyskiwanych za przedmioty do wyboru wynosi: na filologii polskiej nauczycielskiej – 40,1% (73 ECTS), nauczycielskiej z logopedią – 44,5% (81 ECTS) i dziennikarsko-publicystycznej – 37,4% (68 ECTS), czyli w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS na danym poziomie kształcenia. Aktualna lista przedmiotów fakultatywnych została przedstawiona zespołowi oceniającemu.

Ze względu na nieliczne roczniki fakultatywność na ocenianym Kierunku polega jedynie na wyborze spośród kilku tematów zajęć realizowanych przez tego samego wykładowcę. Studentów nie satysfakcjonuje takie rozwiązanie, a wybór okazuje się tym samym mocno ograniczony – należałoby zatem przemyśleć organizację zajęć fakultatywnych. Podobnie jest z wyborem specjalności. Uruchamiana jest ta specjalność, na którą zapisze się największa liczba studentów, studenci, którzy wybrali inną specjalność są dopisywani bez wcześniejszej konsultacji do uruchamianej specjalności.

1.5.7

Liczba studentów na elbląskiej polonistyce umożliwia funkcjonowanie małych grup ćwiczeniowych (12 i mniej osób) i seminaryjnych (do 10 osób), sprzyjających dydaktyce. W programie przewidziano różnorodne formy dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, laboratoria, seminaria i praktyki), które uwzględniają specyfikę poszczególnych przedmiotów i zapewniają studentom osiągnięcie założonych efektów kształcenia; potwierdzili to również studenci na spotkaniu z ZO PKA. Proporcje między zajęciami aktywizującymi studentów a wykładami (ok. 30% wszystkich zajęć) są generalnie korzystne, zwraca jednak uwagę wysoki udział wykładów z przedmiotów historycznoliterackich i literatury powszechnej. Zmiana tych proporcji byłaby z korzyścią dla dydaktyki tych przedmiotów i pozwoliłaby na większą aktywizację studentów. Warto również dowartościować godzinowo literaturę najnowszą.

Kolejność modułów w planie studiów jest merytorycznie uzasadniona, także w wypadku specjalności nauczycielskiej; w rozkładzie godzinowym zajęć przestrzega się zasady równomiernego obciążania semestrów. Studenci realizują praktyki zawodowe w placówkach i instytucjach, których zakres działania i realizowane zadania umożliwiają nabycie praktycznych umiejętności związanych z wybraną specjalnością. Uczelnia podpisała stosowne porozumienia dotyczące realizacji praktyk, przedstawione ZO PKA. Również zajęcia specjalnościowe o charakterze praktycznym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej. Studenci wysoko ocenili zajęcia praktyczne, nieco gorzej zaś organizację zapisów na specjalności (na co zwrócono uwagę już w ocenie kryterium 1.5.6); do tej opinii przychyliła się również ZO PKA. Program kształcenia nie przewiduje przedmiotów prowadzonych wyłącznie metodami i technikami kształcenia na odległość.

Zajęcia prowadzone na wizytowanym Kierunku są adekwatne do profilu, odbywają się w warunkach, które umożliwiają w maksymalny sposób zrealizowanie elementów praktycznych, zbliżonych do środowiska pracy. Na uwagę zasługują pracownie oraz laboratoria, które ocenił ZO PKA. Na uwagę zasługują:

- laboratorium językowe (sala 204) Sanaco Lab z oprogramowaniem umożliwiającym prowadzenie ćwiczeń imitacyjnych, tłumaczeń symultanicznych lub konsekwentnych, czytanie na głos oraz imitację rozmów telefonicznych indywidualnie lub w grupach,
- pracownia logopedyczna służąca do ćwiczeń neurologopedycznych i surdologopedycznych,
- pracownia graficzno-reklamowa do ćwiczeń z grafiki digitalnej,
- sala teatralna w Domu Studenckim na 90 miejsc,
- studio telewizyjne i filmowe ze sprzętem audiowizualnym.

Również inne sale dydaktyczne swoim wyposażeniem nie odbiegają od wymagań przyjętych dla współczesnych metod kształcenia. Przedstawione w zestawieniu oprogramowanie przypisane do używanego sprzętu jest adekwatne do tego, które posiadają zakłady pracy, np. biura prasowe, redakcje portali internetowych, agencje e-marketingu. Część funduszy na wyposażenie Uczelnia pozyskała w ramach realizowanego programu operacyjnego *Rozwoju województw polski wschodniej PWSZ* zrealizowała projekt: *Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury dydaktycznej PWSZ w Elblągu*, służącej do kształcenia kadr dla potrzeb nowoczesnej gospodarki. Studenci uzyskali również prawo do korzystania z laboratoriów poza zajęciami programowymi. W trakcie realizowanych praktyk zawodowych studenci w bezpośrednim otoczeniu pracy nabywają umiejętności oraz kompetencje

cenione przez pracodawców. Praktyki dla ocenianego Kierunku są realizowane w szkołach podstawowych, w gimnazjach, firmach i instytucjach użyteczności publicznej, w urzędach i fundacjach. Dla specjalności dziennikarsko-publicystycznej praktyki odbywają się w studiach radiowo-telewizyjnych, instytucjach kulturalnych i artystycznych, agencjach PR i reklamowych

Według również opinii studentów forma zajęć odpowiada zakładanym efektom kształcenia, w większości zajęcia są przystosowane do formy praktycznej. Studenci realizują program praktyczny, mają także zajęcia teoretyczne. Ćwiczenia i laboratoria stanowią łącznie 70% zajęć. Zajęcia praktyczne i w szczególności laboratoryjne odbywają się w przystosowanych do tego salach z odpowiednim sprzętem. Liczebność grup jest niewielka, każda grupa liczy maksymalnie trzydzieści osób, studenci są z tego zadowoleni. Studenci także pozytywnie ocenili możliwość indywidualizacji toku zajęć.

1.5.8.

Studia na elbląskiej polonistyce przewidują praktyki związane z każdą ze specjalności: nauczycielską (150 h), nauczycielską z logopedią (210 h) i dziennikarsko-publicystyczną (120 h). Studenci od naboru 2016/2017 będą realizować trzy miesiące praktyki zawodowej (360 h). Program praktyk pedagogicznych, ich wymiar i termin są zgodne ze standardami kształcenia nauczycieli. Dla wszystkich praktyk zostały określone efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji, wpisane do sylabusów, zaś zasady organizacji, warunki zaliczenia i sposoby dokumentowania określono w instytutowych regulaminach. Efekty kształcenia dla praktyk zawodowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są adekwatne do efektów opisanych w standardach kształcenia nauczycieli i zakładają przygotowanie studentów do pracy w szkole podstawowej, dzięki zapoznaniu z jej specyfiką oraz gromadzeniu doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą z uczniami w klasach IV-VI, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Efekty kształcenia dla praktyk zawodowych specjalności dziennikarsko-publicystycznej przewidują zapoznanie się przez studenta ze specyfiką pracy dziennikarskiej oraz weryfikację umiejętności nabytych w trakcie zajęć w praktycznej pracy dziennikarza; są one zgodne z kierunkowymi efektami kształcenia (K_W15-K_W19, K_W21-K_W22, K-U04).

Metody weryfikacji efektów uzyskanych podczas praktyk są właściwe i umożliwiają sprawdzenie i ocenę wszystkich założonych dla praktyk efektów. Nad realizacją praktyk czuwają wyznaczony przez Instytut nauczyciel akademicki oraz opiekun praktyki ze strony instytucji przyjmującej. Jednostka współpracuje z odpowiednimi instytucjami, zapewniającymi realizację efektów kształcenia – ZO PKA zapoznał się z ich listą, a także przykładową dokumentacją przebiegu praktyk. Zaliczenia dokonuje opiekun z ramienia Uczelni na podstawie przedłożonej dokumentacji (w tym opinii opiekuna z ramienia instytucji) i rozmowy wskazującej na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, dokumentacja nie przewiduje jednak weryfikacji przez opiekuna z ramienia instytucji założonych efektów kształcenia, zawartych w sylabusach praktyk. Warto wprowadzić tę formę weryfikacji, a także poddać dodatkowej ocenie przez instytutowego opiekuna efekty pracy studentów podczas praktyk, czego oczekują studenci specjalności dziennikarsko-publicystycznej.

Przyjęte efekty kształcenia odnoszące się do praktyk uwzględniają potrzeby pracodawców szczególnie w zakresie umiejętności oraz kompetencji. Student praktykę realizuje w miejscu wybranym przez siebie. Korzysta jednocześnie z pomocy Uczelni, która zabezpiecza na mocy podpisanych porozumień podstawową bazę jednostek, w których można odbywać praktyki. Dla pełnej realizacji przyjętej misji polegającej m.in. na dopasowywaniu kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, a tym samym uczeniu studentów konkretnych umiejętności praktyki oparto na uprzednio sporządzonym programie. Wieloletnia współpraca Kierunku z otoczeniem wygenerowała dla Instytutu w tym dla Filologii polskiej miejsca, w których studenci odbywają praktyki. Są to: szkoły podstawowe, gimnazja, licea, zespoły szkół, przedszkola, przychodnie psychologiczno-pedagogiczne. Dla nowych specjalności lista obejmuje m.in.: stacje telewizyjne, rozgłośnie radiowe, redakcje gazet, platformę internetową, jednostki samorządu, stowarzyszenia. Zawarte umowy prowadzą do uprządkowania procesu kształcenia oraz kreowania sylwetki absolwenta zgodnie z oczekiwaniami pracodawców. Ocena przebiegu i miejsca praktyki oraz współpraca z zakładem i opiekunem zakładowym leży w zakresie obowiązków uczelnianego opiekuna praktyk i nie budzi zastrzeżeń. Dodatkowo PWSZ w Elblągu kieruje do pracodawców jedną z wielu inicjatyw pod nazwą *System praktyk studenckich* jako oddziaływanie prowadzące do uświadomienia podmiotom gospodarczym, że

dobrze zorganizowana przez firmę praktyka studencka może być pomocna w prowadzeniu firmy. Efekty kształcenia dla specjalności są oceniane w dzienniku praktyk. Dla specjalności nauczycielskiej ocenę dokonuje nauczyciel-opiekun z ramienia szkoły podpisem dyrektora szkoły. Ocenę realizacji praktyk bez weryfikacji efektów kształcenia na specjalności dziennikarsko-publicystycznej w sposób opisowy dokonuje opiekun z ramienia Uczelni na podstawie przedłożonej dokumentacji i rozmowy wskazującej na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, dokumentacja nie przewiduje jednak weryfikacji założonych efektów kształcenia przez opiekuna z ramienia instytucji. Warto wprowadzić tę formę weryfikacji, a także poddać dodatkowej ocenie przez instytucyjnego opiekuna efekty pracy studentów podczas praktyk, czego oczekują studenci specjalności dziennikarsko-publicystycznej. Za właściwą formę oceny efektów kształcenia można przyjąć wypełniany arkusz oceny w Dzienniku Praktyk dla specjalności nauczycielskiej, natomiast ocena efektów dla specjalności dziennikarsko-publicystycznej jest wysoce niewystarczająca. Nie daje ona informacji zwrotnej w jaki sposób student zrealizował powierzone zadania wynikające z sylabusów.

Przyjęte efekty kształcenia dla praktyk zawodowych na ocenianym Kierunku spełniają oczekiwania rynku pracy. Pracodawcy zostali włączeni w system oceny oraz realizacji efektów kształcenia.

Na spotkaniu z ZO PKA studenci potwierdzili, że są zobligowani do samodzielnego wyboru miejsca odbywania praktyki, ale baza instytucji zapewniana przez Jednostkę zawiera obecnie ponad czterdzieści placówek oświatowych, firm i instytucji. Realizację praktyki rozpoczyna podpisanie umowy z instytucją, a student jest zobowiązany do realizacji regulaminu, który określa czas trwania praktyki, rodzaj placówki, cele i zadania, obowiązki studenta. Praktyki są zaliczane na podstawie Dzienniczka Praktyk zawierającego opis realizacji praktyki. W opinii studentów liczba godzin praktyk jest odpowiednia i pozwala na przyswojenie odpowiednich kompetencji. PWSZ w Elblągu zgłosiła do Urzędu Marszałkowskiego przedsięwzięcie priorytetowe umieszczone w strategicznych dokumentach rozwoju województwa pod nazwą *Kompleksowe rozwiązania w zakresie organizacji systemu praktyk zawodowych dla studentów wszystkich publicznych wyższych szkół zawodowych w Polsce w połączeniu z inkubatorem i samozatrudnieniem*. Obecnie trwają prace finalne nad organizacją projektu finansowanego przez NCBiR. Jest to rozwinięcie zapisu zawartego w strategii jednostki prowadzącej oceniany Kierunek dotyczącego jak najlepszego przygotowania studentów do wykonywania danego zawodu przez system praktyk zawodowych.

1.5.9.

Program zakłada realizację jednego języka obcego (do wyboru) w formie lektoratów (12 ECTS). Studenci IP-J mają także możliwość uczestniczenia w zajęciach w języku angielskim i niemieckim, organizowanych dla studentów zagranicznych w ramach programu Erasmus; żaden ze studentów Filologii polskiej z nich jednak nie korzysta. Zainteresowanie studentów wymianą międzynarodową w ramach stypendiów i programów wymiany zagranicznej jak dotąd było niewielkie – nikt nie wyjechał za granicę w ramach programu Erasmus. Należy przeprowadzić akcję informacyjną wśród studentów, która pozwoli na uruchomienie wymiany międzynarodowej dla Kierunku.

Studenci kierunku Filologia polska na spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, że nie uczestniczą w wymianach międzynarodowych. Jednym z powodów jest brak umów pozwalających studentom kierunku Filologia polska na wyjazdy zagraniczne. Uczelnia podpisała w poprzednim roku akademickim jedynie umowę z Uniwersytetem w Zagrzebiu i jak do tej pory jeszcze nikt z niej nie skorzystał. Studenci uważają, że nie mogą wyjeżdżać na stypendia ponieważ studiuja filologię polską. Jednostka nie promuje wyjazdów zagranicznych. W Raporcie Samooceny Jednostka podaje informacje dotyczące całej Uczelni, które nie przekładają się na mobilność studentów kierunku Filologia polska.

W Jednostce są prowadzone lektoraty, jednak w opinii studentów jest to najmniej wartościowa część procesu kształcenia zapewnianego przez Uczelnię. W szczególności zajęcia prowadzone przez jedną z lektorek języka angielskiego są negatywnie oceniane przez studentów. W ich opinii poziom nauczania jest bardzo niski, zaś lektorka stosuje także formy dyskryminujące nie lubianych przez siebie studentów. Władze Uczelni wskazały, iż podjęły już działania naprawcze w związku z budzącymi wątpliwość studentów zajęciami z języka angielskiego, jednak jak dotąd nie reagowały na opinie studentów wyrażane chociażby w ankietach oceniających. Studenci także negatywnie oceniają bardzo

ograniczoną możliwość wyboru języka, a także brak zróżnicowania poziomów nauczania języków obcych (głównie angielskiego). Studenci wskazali, że muszą opłacać zewnętrzne kursy, aby w rzeczywistości uczyć się tego języka.

1.6.

1.6.1.

Warunki i tryb rekrutacji na studia na rok akademicki 2015/2016 określa *Uchwała nr 21/2014 Senatu PWSZ w Elblągu z dnia 29 maja 2014 r.* Informacja o zasadach rekrutacji znajduje się także na stronie internetowej Uczelni. Przyjęte na Kierunku zasady rekrutacji umożliwiają bezstronny dobór kandydatów zainteresowanych kształceniem na Filologii polskiej oraz uwzględniają zasadę równych szans. Rekrutacja odbywa się na podstawie listy rankingowej ustalonej w oparciu o liczbę punktów uzyskanych przez kandydatów podczas egzaminu maturalnego z dwóch przedmiotów: języka polskiego i języka obcego. Wskaźnik rekrutacyjny „W”, będący podstawą decyzji o przyjęciu na studia, jest wyznaczany według zasad określonych w pkt. 14 zał. do w/w Uchwały. Na Kierunku mogą studiować również laureaci i finaliści olimpiad stopnia centralnego, konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich, obcokrajowcy i osoby niepełnosprawne. Przejrzyste zasady rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym Kierunku. Rekrutacja na studia I stopnia nie budzi zastrzeżeń studentów. W opinii studentów Jednostka przyjmuje adekwatną do swoich możliwości liczbę studentów.

1.6.2.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów reguluje *Uchwała nr 30/2015 Senatu PWSZ w Elblągu z dnia 25 czerwca 2015 roku*, udostępniona na stronie internetowej Uczelni. W PWSZ powołano Akademickie Centrum Doradztwa i Potwierdzania Kompetencji Zawodowych (ACDiPKZ) oraz Instytutowe Zespoły Konsultantów i Konsultantów Instytutowych, którzy przyjmują wnioski osób zainteresowanych. Procedura zostanie uruchomiona od roku 2016/2017. Na Filologii polskiej istnieje zatem możliwość potwierdzania efektów uczenia się w zakresie odpowiadającym efektom kształcenia zawartym w programie ocenianego Kierunku studiów. Ze względu na brak zgłoszeń nie wdrożono jeszcze opisanych wyżej procedur.

1.7.

1.7.1

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia zostały zapisane we wszystkich sylabusach i są podawane studentom na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu. Studenci potwierdzili ich znajomość, a także dostosowanie do specyfiki zajęć oraz prowadzonych form dydaktycznych. ZO PKA przychyliła się do tej opinii: metody sprawdzania i oceniania należy uznać za różnorodne i adekwatne do zakładanych efektów, umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenianie efektów kształcenia osiągniętych przez studentów, również w wypadku pracy własnej studenta, zajęć z języków obcych oraz praktyk. Wśród metod sprawdzania wiedzy znajdują się: egzamin ustny, zaliczenie pisemne, kolokwium cząstkowe, prezentacja, referaty, dyskusje tematyczne; umiejętności sprawdzają metody problemowe i projektowe, np. praca w grupach, analiza przypadku, prezentacja, dyskusja. Pozytywnie należy również ocenić dobór i specyficzność metod sprawdzania i oceny umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym (prace redakcyjne, scenariusze zajęć, praca w grupach, analiza materiałów redakcyjnych).

Trafność i różnorodność narzędzi wykorzystywanych do sprawdzania i oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia potwierdziła analiza wybranych losowo prac przejściowych (Załącznik 3), obejmujących różnorodne formy prac pisemnych zarówno z przedmiotów kierunkowych, jak specjalnościowych i fakultatywnych. Do każdego typu pracy został dołączony protokół analizy pracy zaliczeniowej/cząstkowej. Ich ogólna ocena jest pozytywna: sprawdzają one efekty kształcenia z zakresu wiedzy i umiejętności, są ściśle powiązane z charakterem przedmiotu, poprawnie zweryfikowane i opatrzone oceną. Niekiedy jednak występują drobne usterki formalne, związane np. z brakiem uzasadnienia oceny czy informacji zwrotnej przekazywanej przez prowadzącego.

W wypadku seminarium dyplomowego ocena końcowa stanowi wypadkową weryfikacji efektów na poszczególnych etapach realizacji pracy dyplomowej, włącznie z egzaminem dyplomowym, który

stanowi ostateczną formę sprawdzenia realizacji efektów kształcenia. Zaliczenie polega na konieczności publikacji artykułu/audycji studenta w lokalnych mediach. Ogólne zasady dyplomowania określa *Regulamin Studiów* oraz opracowany dla Instytutu *Regulamin dyplomowania*, szczegółowe zaś wymagania ujęto w sylabusach seminarium dyplomowego. Tematy prac dyplomowych oraz zagadnienia egzaminacyjne są zatwierdzane przez instytutową Komisję ds. Kształcenia. Egzamin dyplomowy ma charakter ustny i składany jest w obecności trzyosobowej komisji na podstawie pracy dyplomowej, ocenianej przez opiekuna i recenzenta. Student odpowiada na trzy pytania z zakresu studiowanego kierunku, nawiązujące do problematyki ujętej w pracy dyplomowej. Analiza wybranych prac dyplomowych potwierdziła właściwy sposób weryfikacji efektów kształcenia: prace reprezentowały różną wartość merytoryczną, w każdym wypadku spełniały jednak wymogi pracy licencjackiej, a oceny były zazwyczaj adekwatne. Większą uwagę należy zwrócić na dobór recenzentów – zdarzały się prace z różnych dyscyplin recenzowane przez tę samą osobę, a także sytuacje, gdy opiekuna pracy i recenzenta łączyły więzy rodzinne.

Przyjęte metody sprawdzania efektów kształcenia na ocenianym Kierunku na poziomie praktyk studenckich mają na celu także wzmocnienie szczególnie przydatnych dla pracodawców umiejętności i kompetencji. Również zajęcia prowadzone przez kadre z doświadczeniem zawodowym w salach, które swoim wyposażeniem nawiązują do stanowisk pracy wnoszą elementy upraktyczniające proces kształcenia.

1.7.2.

System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania. Wszystkie przedmioty podlegają zaliczeniu na ocenę. Student uzyskuje informację o wymaganiach koniecznych do osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia na pierwszych zajęciach. Praktykę tę potwierdzili również studenci, uznając kryteria systemu oceniania za zrozumiałe i przejrzyste. Metody weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia zostały zapisane w sylabusach bez rozróżnienia na ocenianie formujące i podsumowujące. Do prac etapowych i egzaminacyjnych są dołączane protokoły zaliczenia ćwiczeń i zaliczenia modułu, ZO PKA zapoznał się także z przykładową dokumentacją praktyk oraz protokołami egzaminów dyplomowych. Materiały związane z weryfikacją efektów kształcenia są przechowywane przez koordynatorów odpowiedzialnych za weryfikację efektów kształcenia danego modułu co najmniej przez rok. Obowiązujący na Kierunku system oceny należy uznać za przejrzysty i umożliwiający właściwe sprawdzenie stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów.

Także w opinii studentów wyrażonej na spotkaniu z ZO PKA zasady oceniania są przejrzyste i odbywają się w formie uzgodnionej między wykładowcą a studentami na początku semestru. Studenci jako źródło wiedzy o sposobie oceniania wskazują informacje od nauczycieli akademickich, które są im podawane na początku zajęć. Studenci otrzymują ocenę z przedmiotu, a w przypadku przedmiotów praktycznych oraz nie tylko (np. *Analiza tekstu literackiego*) uzyskują także poszerzoną informację zwrotną zawierającą informację o błędach i kompetencjach wymagających poprawy.

Regulamin Studiów w Uczelni przewiduje powszechne i przejrzyste zasady zaliczenia przedmiotów, jak również przeprowadzenie egzaminu komisyjnego na wniosek studenta w przypadku uzasadnionych wątpliwości.

3. Uzasadnienie

Jednostka ma spójną i elastyczną koncepcję kształcenia dla kierunku Filologia polska, zgodną z misją i strategią Uczelni. Rozwój Kierunku jest dostosowany do potrzeb otoczenia społecznego, a program kształcenia został właściwie przyporządkowany do dziedziny i obszaru nauk humanistycznych, z zastrzeżeniem niewyodrębnienia efektów specjalnościowych. Efekty kształcenia są spójne ze wskazanymi efektami obszarowymi, a macierze potwierdzają ich realizację w modułach.

Program studiów oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia w pełni umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów oraz uzyskanie kwalifikacji dostosowanych do poziomu kształcenia na profilu praktycznym. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór studentów i nie zawierają przepisów dyskryminujących kandydatów. Na ocenianym Kierunku istnieje możliwość

potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Czas przewidziany na kształcenie umożliwi realizację treści programowych i jest dostosowany do założonych dla Kierunku efektów. Obowiązujący na ocenianym Kierunku system ECTS funkcjonuje zgodnie z przepisami, przy stosunkowo niskiej wycenie pracy własnej w wypadku przedmiotów obciążonych dużym nakładem pracy studenta. Program studiów zapewnia studentom elastyczność w doborze modułów kształcenia, warto jednak zwrócić uwagę na organizację wyboru przedmiotów fakultatywnych. Należy także skuteczniej zachęcać studentów do wymiany międzynarodowej. Na elbląskiej polonistyce funkcjonuje system monitorowania postępów w uczeniu się, zapewniający rzetelność i obiektywizm oceniania oraz weryfikację stopnia osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia, z zastrzeżeniem dotyczącym w niektórych przypadkach doboru recenzentów.

4. Zalecenia

- Wyodrębnienie kierunkowych efektów specjalnościowych.
- Doprecyzowanie w sylabusach do *Poetyki*, *Teorii literatury* i *Antropologii codzienności* przedmiotowych efektów kształcenia.
- Dokonanie przeglądu sylabusów pod kątem liczby obowiązkowych lektur przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych przedmiotów. Dostosować obowiązki lekturowe (zestaw obowiązkowych lektur) do szacowanego czasu pracy studentów, mierzonego liczbą punktów ECTS
- Urealnienie wybieralności przedmiotów fakultatywnych. Dobór fakultetów powinien odbywać się na zasadzie wolnego wyboru przez studentów. Można umożliwić studentom realizację przedmiotów innych specjalności lub kierunków.
- Uwzględnienie w dokumentacji praktyk oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia dla specjalności dziennikarsko-publicystycznej wystawianej przez opiekuna praktyki z ramienia instytucji.
- Poddanie dodatkowej ocenie przez instytutowego opiekuna efektów pracy studentów podczas praktyk na specjalności dziennikarsko-publicystycznej.
- Wprowadzenie ankiet dla pracodawców z bardziej szczegółowo sformułowanymi pytaniami dotyczącymi zgodności efektów kształcenia a oczekiwaniami rynku pracy.
- Włączenie w badania preferencji rynku pracy oraz najnowszych tendencji dotyczących otoczenia społeczno-gospodarczego absolwentów jako istotnej grupy interesariuszy. Absolwenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili chęć współpracy z Uczelnią oraz pomocy w przekazywaniu istotnych z punktu widzenia rynku pracy informacji.
- Zmianę arkusza oceny efektów kształcenia z zastosowaniem, np. skali ocen dla specjalności dziennikarsko-publicystycznej dokonywanej przez opiekunów praktyk.
- Przestrzeganie zasad merytorycznego doboru recenzentów prac dyplomowych.
- Zachęcanie studentów do wymiany krajowej i międzynarodowej. Podpisanie umów z zagranicznymi ośrodkami akademickimi i umożliwienie studentom wyjazdów w ramach programów mobilności studenckiej. Rzetelne przekazywanie informacji studentom na temat możliwości wyjazdów.
- Rzetelne weryfikowanie praktyk, w tym także miejsc praktyk, szczególnie w przypadkach słabej znajomości przez Uczelnię pracodawcy.
- Dostosowanie lektoratów do potrzeb studentów, zróżnicowanie ich poziomowo, dostosowanie przekazywanej wiedzy i umiejętności do przyszłych miejsc pracy.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte

poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie. *

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Uczelnia do minimum kadrowego kierunku Filologia polska studia I stopnia zgłosiła dziesięciu nauczycieli akademickich: sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich (dwóch profesorów i czterech doktorów habilitowanych), dwie osoby ze stopniem naukowym doktora oraz dwie osoby z tytułem zawodowym magistra.

W teczkach osobowych nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie tytułów i stopni naukowych, zawodowych oraz doświadczenia zawodowego zdobytego poza Uczelnią. Na podstawie złożonych oświadczeń, o których mowa w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, dziesięciu nauczycieli akademickich proponowanych do minimum kadrowego jest zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, jeden - w wymiarze 25% pełnego wymiaru czasu pracy. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Analiza obciążenia dydaktycznego pozwala na uznanie, iż wszystkie osoby spełniają warunki określone w § 13 ust.2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunek zatrudnienia w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów wynikający z § 13 ust. 1 ww. Rozporządzenia. Żadna z osób nie przekroczyła limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Informacje dotyczące minimum kadrowego wizytowanego Kierunku studiów zostały zweryfikowane w zintegrowanym systemie informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on. ZO PKA biorąc pod uwagę: dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe, obciążenia dydaktyczne, formę zatrudnienia i złożone oświadczenia do minimum kadrowego zaliczył wszystkie proponowane przez Uczelnię osoby. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego jest zgodna z przepisami. Dorobek ośmiu pracowników naukowo-dydaktycznych mieści się w obszarze i dziedzinie nauk humanistycznych, dyscyplinach literaturoznawstwo, językoznawstwo lub kulturoznawstwo, do których został przyporządkowany kierunek i do których odnoszą się efekty kształcenia wizytowanego kierunku. Wszyscy zaliczeni do minimum kadrowego mają ponadto doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią zgodne z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Dwie osoby z tytułem zawodowym magistra legitymują się bogatym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią w obszarze edukacji i mediów, adekwatnym do programu realizowanych na kierunku specjalności

Stosunek liczby nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe do liczby studentów ocenianego Kierunku wynosi 1:6, są spełnione więc z naddatkiem wymagania określone w art. 17.1 ww. *Rozporządzenia MNiSW* (1: 180).

2.2.

Wśród członków minimum kadrowego kierunku Filologia polska znajduje się pięciu literaturoznawców (jeden z nich ma równocześnie potwierdzone dorobkiem kompetencje merytoryczne w zakresie kulturoznawstwa) i trzech językoznawców. Większość z nich jest zatrudniona równolegle w dużych uczelniach (Uniwersytecie Gdańskim lub Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie), wnosząc do PWSZ swoje bogate doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych i dydaktyce uniwersyteckiej. Pozostała część kadry Kierunku to praktycy, osoby o wieloletnim doświadczeniu zawodowym zdobytym poza uczelnią, w pracy w oświacie, mediach (lokalnych gazetach, Telewizji Elbląskiej, Radio Gdańsk) służbie zdrowia i poradnictwie psychologiczno-pedagogicznym (także w poradniach logopedycznych). Prowadzą oni zajęcia objęte programem realizowanych obecnie na Kierunku specjalności (nauczycielskiej z logopedią oraz dziennikarsko-publicystycznej), również zajęcia warsztatowe, a ich kompetencje merytoryczne są zgodne z zakresem prowadzonych zajęć. Przydział zajęć z poszczególnych przedmiotów objętych programem opiera się na zgodności reprezentowanych przez kadrę zainteresowań naukowych i badawczych oraz jej dorobku naukowego z modułowymi treściami i efektami kształcenia. Wysokie kompetencje kadry elbląskiej polonistyki potwierdziły też odbyte przez ZO PKA hospicacje – hospitowane zajęcia stały na ogół na wysokim poziomie merytorycznym i dydaktycznym.

W związku z niewielką liczebnością studentów wszystkich roczników jest możliwe – i zapewniane w praktyce dydaktycznej – równomierne obciążenie kadry obowiązkami dydaktycznymi.

Na ocenianym Kierunku nie prowadzi się kształcenia na odległość, techniki e-learningowe wprowadzane są tylko na jednym z przedmiotów (technologia informacyjna), w elbląskiej PWSZ funkcjonuje jednak platforma Moodle, a kadra ma możliwość uczestniczenia w bezpłatnym kursie e-learningu.

Część kadry prowadzącej zajęcia ze studentami posiada doświadczenie zdobyte poza Uczelnią w bezpośrednim środowisku pracy. Jest to realizacja deklaracji dotyczącej harmonijnego rozwoju Kierunku kształcenia i powiązania jego potencjału naukowo-dydaktycznego z potrzebami interesariuszy zewnętrznych. ZO PKA miał okazję do poznania oraz do wymiany zdań z praktykami na temat ich udziału w procesie kształcenia. Reprezentowali oni doświadczenie zawodowe zgodne ze specjalnościami kształcenia oraz zakresem prowadzonych przedmiotów do wyboru. W wyniku rozmów należy stwierdzić, że obecność w kadrze kierunku praktyków, a w minimum kadrowym - nauczycieli akademickich z doświadczeniem zawodowym jest kolejnym krokiem prowadzącym do upracticznienia studiów.

Tak prowadzoną politykę kadrową należy ocenić jako właściwą.

2.3.

Większość minimum kadrowego to nauczyciele akademicki mieszkający poza Elblągiem, zatrudnieni równolegle w innych ośrodkach uniwersyteckich. Najważniejsze cele polityki kadrowej IP-J zapisane także w strategii Uczelni i IP-J na lata 2015-2020, to zwiększenie w minimum kadrowym liczby nauczycieli akademickich, dla których PWSZ jest podstawowym miejscem pracy, a także wspieranie rozwoju i awansów naukowych kadry naukowo-dydaktycznej IP-J. To wsparcie jest konkretne i efektywne, obejmuje finansowanie lub współfinansowanie prac badawczych (zwłaszcza „na stopień” - pracownicy przygotowujący rozprawę doktorską mogą starać się o wewnątrzuczelniany grant doktorski przeznaczony na realizację badań naukowych, jest też podobny grant habilitacyjny, awanse naukowe oraz znaczące osiągnięcia badawcze są gratyfikowane nagrodą rektorską); w pełni finansowane są przez Jednostkę wyjazdy konferencyjne pracowników Instytutu i ich publikacje w uczelnianym wydawnictwie oraz pięciopunktowym piśmie elbląskiej PWSZ *Rozprawy Naukowe i Zawodowe PWSZ w Elblągu*, do wysokości 10 tysięcy złotych finansowane są przewody doktorskie. Pracownicy IP-J bezpłatnie uczestniczą w kursie e-learningu, uzyskują dofinansowanie podejmowanych studiów podyplomowych.

Ważne miejsce w polityce kadrowej IP-J zajmuje pozyskiwanie związanych z Elblągiem specjalistów - praktyków do prowadzenia zajęć specjalnościowych. Obecnie na wizytowanym Kierunku zatrudnionych jest 19 osób z doświadczeniem zawodowym zdobytym poza Uczelnią, co stanowi ponad 50% kadry Instytutu. Są to uznani w elbląskim środowisku dziennikarze prasowi i telewizyjni, pedagodzy, psychologowie, logopedzi, nauczyciele lokalnych szkół.

Międzynarodowa aktywność kadry wizytowanego Kierunku w ramach PWSZ jest niewielka, jej

członkowie wyjeżdżają za granicę z ramienia większych uczelni, w których są zatrudnieni. Pojedyncze osoby wizytują jednak zagraniczne ośrodki naukowe w ramach umów podpisanych przez elbląską PWSZ, zwłaszcza w programie Erasmus.

3. Uzasadnienie

Minimum kadrowe dla kierunku Filologia polska - studia I stopnia jest spełnione. Dorobek naukowy członków minimum kadrowego oraz kwalifikacje zawodowe wchodzących w jego skład praktyków w pełni umożliwiają osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów kształcenia. Struktura kwalifikacji, a także zakres kompetencji merytorycznych i dydaktycznych kadry elbląskiej polonistyki są adekwatne do realizowanego programu i założonych dla niego efektów kształcenia. Prowadzona przez władze IP-J polityka kadrowa pozwala na właściwy dobór kadry naukowo-dydaktycznej i praktyków; kadra jest motywowana do rozwoju kompetencji naukowych i dydaktycznych. Stopień umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej jest niski.

4. Zalecenia

Należy stymulować międzynarodową aktywność kadry naukowo-dydaktycznej, m.in. poprzez zwiększenie liczby porozumień z zagranicznymi uczelniami w ramach obecnych programów międzynarodowych.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

Utrzymywanie intensywnych kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym regionu to podstawowe zadanie PWSZ w Elblągu zapisane w jej misji (*Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu podejmuje się spełniać misję w mieście Elblągu i jego regionie, polegającą na wspomaganiu rozwoju społecznego, technologicznego i kulturalnego – współpracując ze wszystkimi siłami politycznymi, społecznymi i gospodarczymi, które w swoją działalność mają wpisane podobne cele*) oraz w strategii Uczelni i Instytutu Pedagogiczno-Językowego (w obu dokumentach punkt *Współpraca w regionie*). W lipcu br. rusza uczelniane Centrum Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym, w którym połączy działania kilka jednostek: Centrum Transferu Technologii, Akademickie Biuro Karier, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości.

Współpraca IP-J z otoczeniem zewnętrznym przyjmuje liczne i wielorakie formy. Podstawowa jest tu współpraca z instytucjami przyjmującymi studentów polonistyki na praktyki specjalnościowe (szkoły, redakcje lokalnych pism, Telewizja Elbląska, Radio Gdańsk, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i logopedyczne) – w przedstawionej ZO PKA dokumentacji znalazły się teksty porozumień Uczelni z podmiotami gospodarczymi w sprawie organizacji praktyk, ale także sprawozdania ze spotkań kierownictwa IP-J z przedstawicielami tych instytucji, na których dyskutowano nad organizacją praktyk zawodowych, określonymi dla nich efektami kształcenia,

sposobami weryfikacji osiągniętych w trakcie praktyk efektów. Jedno z takich spotkań (z redaktorem naczelnym Elbląskiej Gazety Internetowej PortEL) poprzedzało utworzenie w 2013 r. specjalności dziennikarsko-publicystycznej i było poświęcone określeniu oczekiwań i potrzeb potencjalnego przyszłego pracodawcy, zbudowaniu optymalnej z jego punktu widzenia sylwetki absolwenta oraz analizie założonych dla nowej specjalności efektów kształcenia pod kątem ich wymiaru zawodowo-praktycznego. Na kolejnym spotkaniu kilku innych reprezentantów lokalnych mediów oceniało sylabusy specjalności dziennikarsko-publicystycznej oraz sposoby realizowania praktyk zawodowych z nią związanych. W dokumentacji przedstawionej ZO PKA znalazło się sprawozdanie ze spotkania z interesariuszami zewnętrznymi, na którym dyskutowano nad koniecznością i sposobami dostosowania oferty kształcenia na kierunku Filologia polska do potrzeb rynku pracy. Dyrekcja IP-J zwróciła się także do Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli z prośbą o współudział w kształtowaniu programu i efektów kształcenia na kierunkach przygotowujących przyszłych nauczycieli, w wyniku czego Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli wskazał konkretną osobę do reprezentowania Ośrodka w tego rodzaju pracach.

Te intensywne kontakty IP-J z otoczeniem społeczno-gospodarczym potwierdzili i udokumentowali także interesariusze zewnętrzni przybyli na spotkanie z ZO PKA. Byli wśród nich reprezentanci elbląskich mediów (gazet, Telewizji Elbląskiej, Radia Gdańsk), kierownicy dwóch poradni psychologiczno-pedagogicznych, inspektor Departamentu Edukacji Urzędu Miejskiego, rzecznik prasowy Centrum Spotkań Europejskich *Światowid*, dyrektorzy elbląskich szkół podstawowych; duża część z nich prowadzi zajęcia na ocenianym kierunku lub opiekuje się specjalnościowymi praktykami polonistycznymi. Wszyscy oni podkreślali wielką otwartość władz i kadry IP-J na kontakty z otoczeniem zewnętrznym, ich gotowość do współpracy z podmiotami gospodarczymi, placówkami oświatowymi i kulturalnymi w procesie dostosowywania programu studiów i efektów kształcenia do potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Na spotkaniu padały konkretne przykłady takiej współpracy: opiekunowie praktyk pedagogicznych w szkołach konsultowali z władzami kierunku Filologia polska arkusze ocen praktykantów uzgadniając je z określonymi dla praktyk pedagogicznych efektami kształcenia; reprezentanci lokalnych mediów, którzy prowadzą zajęcia na specjalności dziennikarsko-publicystycznej, mają bezpośredni wpływ nie tylko na zapisane w sylabusach przedmiotów specjalnościowych treści i efekty kształcenia, ale także na sam program (na przykład zgodnie z ich sugestią zmieniono miejsce przedmiotu „prawo prasowe” w planie studiów, przesuując go z roku II na rok I).

W kwietniu 2016 r. powołano w IP-J Radę Konsultacyjną, złożoną z dyrekcji Instytutu, przedstawicieli Instytutowych Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz reprezentantów 12 instytucji zewnętrznych – społecznych, gospodarczych, oświatowych, kulturalnych. Do zadań Rady należy m.in. opiniowanie programów i efektów kształcenia na realizowanych w IP-J kierunkach studiów oraz organizacji i efektów kształcenia praktyk zawodowych, określanie pożądanych przez pracodawców kompetencji absolwentów. Na efekty tej współpracy trzeba jednak poczekać.

Uczelnia a wraz z nią oceniany Kierunek zapisami zawartymi w strategii oraz w misji wiąże kształcenie i dostosowuje je do potrzeb regionu. Strategia rozwoju Jednostki w wielu obszarach nawiązuje do strategii rozwoju miasta Elbląga oraz do strategii rozwoju regionu. Aby uwzględnić zróżnicowane potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego przyjęto do realizacji wielowątkowo prowadzoną współpracę z zastosowaniem zróżnicowanych metod oraz różnorodną systematykę działań, którą potwierdzili pracodawcy na spotkaniu z ZO PKA w trakcie wizytacji. Główną inicjatywą powoływania nowych specjalności kształcenia oraz wspomagania gospodarki i jej potrzeb kadrowych było zawarte 19 grudnia 2014 r. porozumienie pod nazwą *Złoty trójkąt* z udziałem Powiatowego Urzędu Pracy, Elbląską Radą Kłastrów i Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Elblągu. Dalsze elementy współpracy obejmują:

- badania ankietowe w ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia skierowane do pracodawców i absolwentów,
- powołanie Rady Konsultacyjnej w Instytucie Pedagogiczno-Językowym dnia 20 kwietnia 2016 r.,
- udział pracodawców oraz przedstawicieli jednostek samorządu lokalnego w konsultacjach, poświęconych powołaniu nowych specjalności oraz programom kształcenia,
- porozumienia na realizację praktyk zawodowych,
- wizyty studyjne w środowisku pracy,

- udział praktyków w prowadzeniu zajęć ze studentami,
- badanie losów zawodowych absolwentów,
- działalność Akademickiego Biura Karier.

Efektom współpracy z interesariuszami zewnętrznymi był zrealizowany projekt *Innowacyjny Nauczyciel w szkole XXI wieku*. Obejmował lata 2011-2015 a udział w nim wzięli nauczyciele szkół lokalnych, kadra dydaktyczna Instytutu oraz 700 studentów profilu nauczycielskiego. Materialnym efektem oprócz wypracowanych nowych metod dydaktycznych, np. z zastosowaniem IT był zakup i darowizna tablic multimedialnych dla szkół biorących udział w projekcie.

Oceniana Jednostka prowadzi szeroko zakrojoną współpracę ze środowiskiem lokalnego biznesu oraz z jednostkami samorządu lokalnego. Kolejną inicjatywą związaną z Celem Operacyjnym *Wzrost dostępności i jakości usług publicznych* zawartym w *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025* jest budowa Centrum Kompetencji Społecznych w PWSZ w Elblągu. Główną ideą przedsięwzięcia jest propagowanie wzajemnej lojalności i współpracy zróżnicowanych środowisk oraz kształcenie w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji w odpowiedniej infrastrukturze dydaktycznej jaką dysponuje Uczelnia. Współpraca elbląskich polonistów z otoczeniem społeczno-gospodarczym przyjmuje także formy niejako usługowe, czyli działania mające na celu przede wszystkim popularyzację wiedzy i wzmocnienie kulturotwórczej roli Uczelni w otoczeniu. Pracownicy IP-J, w tym kadra Filologii polskiej, prowadzą ogólnodostępne wykłady w ramach Uczelni Otwartej i Akademii Seniora, w tym roku odbyła się piąta już edycja Akademii Dziecięcej – cyklu wykładów i zajęć warsztatowych dla dzieci w wieku 6-8 lat organizowanych przez kadre i studentów PWSZ. W latach 2011-2015 wspólnie z gminą Miasto Elbląg IP-J realizował autorski projekt *Innowacyjny nauczyciel w szkole XXI wieku*, w którym wzięły udział 33 placówki oświatowe Elbląga – zakupiony w ramach tego projektu sprzęt trafił potem do miejscowych szkół.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest mocną stroną prowadzonego kształcenia na wizytowanym Kierunku. Wprowadzone i realizowane elementy dają poczucie pewności uprzątnienia dla specjalności. Działania pogłębiają korelację pomiędzy szkołą a biznesem przygotowując absolwenta do płynnego wyjścia na stanowisko pracy nie gubiąc jednocześnie przygotowanie studentów do kształcenia na studiach II stopnia. ZO PKA odbył spotkanie z grupą pracodawców w trakcie wizytacji. Reprezentowali oni zróżnicowane środowiska pracy. Z dyskusji, którą przeprowadzono wynika, że część obecnych na sali nie w pełni zdawała sobie sprawę z własnej roli osób wspomagających proces kształcenia na Kierunku

3.2.

Studia na kierunku Filologia polska nie są prowadzone we współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

3. Uzasadnienie

Jednostka prowadzi intensywną i owocną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z potencjalnymi pracodawcami absolwentów wizytowanego Kierunku, a współpraca ta jest w dużej mierze sformalizowana. Udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu i weryfikacji efektów kształcenia oraz organizacji praktyk zawodowych jest znaczący; w kadrze kierunku są liczni pracownicy dydaktyczni posiadający znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią.

4. Zalecenia

Należy zastanowić się nad organizacją spotkania z interesariuszami zewnętrznymi dla pogłębienia więzi oraz przekazania możliwości wzajemnych korelacji współpracy.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, w tym do liczby studentów. Jednostka zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów oraz dostęp studentów do laboratoriów w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów. *

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. *

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Ocena - w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Warunki lokalowe IP-J są dobre i w pełni odpowiadają potrzebom studentów Filologii polskiej. W siedzibie Kierunku przy ulicy Czerniakowskiej 22 w Elblągu mają oni do dyspozycji salę audytorijną na 160 miejsc wyposażoną w sprzęt multimedialny i salę wykładową na 50 miejsc z tablicą interaktywną; ze studentami innych kierunków studiów realizowanych w Instytucie dzielą 14 przestronnych sal ćwiczeniowych również wyposażonych w sprzęt audiowizualny, rzutniki i kilka tablic interaktywnych, przysposobionych do użycia przenośnego sprzętu multimedialnego. W budynku IP-J znajduje się ponadto osiem specjalistycznych pracowni wyposażonych w odpowiedni sprzęt elektroniczny i multimedialny oraz specjalistyczne programy komputerowe, każda z nich ma około 18 stanowisk. W budynku IP-J funkcjonuje darmowa sieć bezprzewodowa z dostępem do Internetu. Wizytacja objęła:

- aulę Instytutu Pedagogiczno-Językowego,
- sale komputerowe w części wyposażone w ramach zrealizowanego programu *Innowacyjny Nauczyciel w szkole XXI wieku*,
- sale do nauki języków obcych w pełni dostosowane do obecnie stosowanych metod kształcenia,
- salę muzyczną,
- pracownię graficzno-reklamową do ćwiczeń z grafiki digitalnej,
- studio telewizyjne oddające swym wyposażeniem warunki w jakich pracują media lokalne,
- salę teatralną,
- pracownię do zajęć logopedycznych

oraz sale ćwiczeniowe z przenośnymi zestawami multimedialnymi. Zwizytowana infrastruktura stwarza studiującym studentom na pogłębienie umiejętności niezbędnych w pracy. Stosowane programy oraz narzędzia pozwalają na poznanie ich właściwości i możliwości. Część zajęć w postaci wizyt studyjnych w bezpośrednim środowisku pracy daje studentom możliwość poznania zastosowania sprzętu nietypowego i wysoce specjalistycznego.

Zajęcia specjalnościowe, związane z praktycznym przygotowaniem do zawodu, odbywają się częściowo w siedzibie Kierunku, w wyżej wymienionych pracowniach, częściowo także na zewnątrz. Studenci specjalności dziennikarsko-publicystycznej doskonalą swoje umiejętności w budynku Telewizji Elbląskiej i Radia Gdańsk, korzystają też jednak z uczelnianego, wyposażonego z funduszy unijnych w profesjonalny sprzęt i specjalistyczne programy komputerowe, studia radiowo-telewizyjnego zlokalizowanego w nieodległym Domu Studenckim przy ul. Wspólnej w Elblągu. Poloniści odbywają tam zajęcia *Podstawy warsztatu dziennikarskiego* oraz *Warsztaty telewizyjne*.

Studenci specjalności nauczycielskiej z logopedią odbywają dużą część zajęć w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i logopedycznych. W przypadku obu specjalności korzystanie z zewnętrznej bazy dydaktycznej ułatwia fakt, że zajęcia na tych specjalnościach prowadzą w dużej mierze pracownicy instytucji udostępniających studentom specjalistyczne lokale i sprzęt. Studenci obu specjalności na zasadzie pisemnych porozumień odbywają praktyki zawodowe w ośrodkach i instytucjach będących potencjalnie ich przyszłym miejscem pracy: w szkołach, wydawnictwach, redakcjach pism, mediach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych i innych placówkach społeczno-kulturalnych. Można zatem stwierdzić, że baza dydaktyczna oddana do dyspozycji studentów Filologii polskiej umożliwia im praktyczne przygotowanie do zawodu, uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej ze studiowanym Kierunkiem oraz realizację założonych w programie studiów efektów kształcenia.

Wątpliwość budzi dostępność do sprzętu w studio telewizyjno-nagraniowym zgłaszana przez studentów specjalności dziennikarsko-publicystycznej. W opinii studentów sprzęt nie jest w pełni wykorzystywany przez prowadzących, którzy muszą także użytkować własny sprzęt przynoszony na zajęcia. Powodowane jest to faktem, że do zajęć dydaktycznych oprócz prowadzącego, należałoby zatrudnić także osobę obsługującą sprzęt, a Uczelnia – mimo próśb prowadzącego – jeszcze tego nie uczyniła. Władze jednostki na spotkaniu z ZO PKA zobowiązały się rozwiązać ten problem. W budynku nie ma także stołówki uniwersyteckiej. Brak jest również miejsca przeznaczonego dla studentów, gdzie mogliby się uczyć i przygotowywać do zajęć.

4.2

Studenci Filologii polskiej mają dostęp do dwóch Bibliotek – Biblioteki Uczelnianej oraz Biblioteki Instytutu Pedagogiczno-Językowego, ze wspólną Radą Biblioteczną. Zbiory obu Bibliotek łącznie to 72 tysiące woluminów. Księgozbiór Biblioteki Instytutowej, zlokalizowanej w siedzibie Kierunku, liczy 35 tysięcy woluminów, z czego 45% to książki przeznaczone dla polonistów. Księgozbiór ten jest systematycznie poszerzany na podstawie zbieranych drogą mailową i bezpośrednich kontaktów z pracownikami i studentami informacji o bieżących potrzebach oraz przeglądu sylabusów przez pracowników Biblioteki – ostateczną decyzję o zakupie podejmuje wspólna dla obu bibliotek Rada Biblioteczna, w skład której wchodzi kierownicy bibliotek, przedstawiciele wszystkich Instytutów oraz studenci. Prężnie działa system Wypożyczalnia Międzybiblioteczna *Academica*, co potwierdzili studenci na spotkaniu z ZO PKA, uznając oddany do ich dyspozycji księgozbiór za zaspokajający ich potrzeby. Studenci mają zapewniony dostęp do zalecanej w sylabusach literatury obowiązkowej i uzupełniającej. Biblioteka IP-J jest w pełni skomputeryzowana w systemie SOWA. Za pośrednictwem bibliotecznej platformy internetowej odbywają się szkolenia dla studentów w zakresie wyszukiwania informacji w elektronicznych bazach naukowych i bibliotekach cyfrowych. Studentów II i III roku przygotowujących się do pisania pracy dyplomowej pracownicy Biblioteki zapraszają na takie szkolenia także bezpośrednio w Bibliotece.

W Bibliotece IP-J są dwie czytelnie (jedna dźwiękoszczelna) z kilkunastoma stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu. Studenci IP-J mają dostęp on-line do czasopism elektronicznych oraz do baz danych Wirtualnej Biblioteki Nauki, od marca br. także do zasobów cyfrowych Biblioteki Narodowej. W opinii studentów godziny otwarcia Biblioteki są dostosowane do potrzeb studentów.

W Bibliotece IP-J brak urządzeń dla niepełnosprawnych, w Bibliotece Głównej są dwa stanowiska przystosowane do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku, słuchu lub ruchu oraz stolik o regulowanej bezstopowo wysokości blatu dla osób na wózkach inwalidzkich.

4.3

Na kierunku Filologia polska nie prowadzi się kształcenia w formule e-learning i innych formach kształcenia na odległość.

3. Uzasadnienie

Wizytowany Kierunek proces kształcenia opiera na bazie dydaktycznej, która odpowiada swoim wyposażeniem poszczególnym specjalnościom. ZO PKA dokonał wizytacji wybranych sal dydaktycznych oraz zapoznał się z możliwościami prowadzenia w nich zajęć i na tej podstawie stwierdza, że warunki lokalowe Jednostki, sprzęt technodydaktyczny i specjalistyczny, zasoby biblioteczne i stopień dostępności elektronicznych baz danych umożliwiają realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

4. Zalecenia

- Poprawa dostępności do kamer telewizyjnych dla studentów tak, aby mogli poznawać obsługę sprzętu i wykonywać samodzielnie zadania wskazane przez wykładowcę. Ustalenie ze studentami zasad korzystania ze sprzętów.
- Wykonanie niezbędnych remontów i przystosowanie budynku do podstawowych potrzeb studentów, takich jak winda czy ogrzewanie zimą. Wiele pomieszczeń dydaktycznych od dawna nie było remontowanych, także podstawowym problem w poruszaniu się po budynku jest brak windy. Problemem jest również brak ogrzewania w niektórych pomieszczeniach zimą.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena - znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA wyrazili zróżnicowane opinie na temat wsparcia dydaktycznego otrzymywanego od nauczycieli akademickich. Pozytywnie została oceniona dostępność nauczycieli poza zajęciami, studenci argumentowali to dostępnością nauczycieli na dyżurach oraz wsparciem udzielanym podczas zajęć.

W opinii studentów materiały jakie otrzymują od wykładowców oraz wyposażenie Biblioteki uczelnianej są wystarczające do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Jednak problemem w opinii studentów jest przeładowanie ich programów nadmierną liczbą lektur, których nie są w stanie przeczytać. Studenci rozumieją, że studiowanie filologii polskiej wymaga w większym stopniu niż inne kierunki, czytania obowiązkowych lektur. Jednak w ich opinii przeczytanie całego obowiązkowego materiału jest niemożliwe.

Studenci negatywnie ocenili proces dyplomowania, mieli zastrzeżenia odnoszące się do ograniczania wyboru opiekunów prac licencjackich do dwóch osób na specjalność.

Na Kierunku działają Koła Naukowe. W ocenie przedstawicieli studenckiego ruchu naukowego, wyrażonej na spotkaniu z ZO PKA Jednostka docenia studentów zaangażowanych w ruch naukowy, wspiera ich także w rozwoju poprzez dofinansowanie organizacji konferencji, czy wyjazdów. Koła Naukowe jednak mają głównie charakter warsztatowy, np. prowadzenie gazetki uczelnianej, nie prowadzą one działalności naukowej. Studenci deklarują, że są metodologicznie przygotowani na zajęciach do pracy badawczej.

Studenci na podstawie regulaminu studiów mają możliwość realizacji indywidualnego programu studiów, pozwalającego na indywidualny sposób realizacji przedmiotów.

Studenci mają także możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia przewidziane przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili proces przyznawania pomocy materialnej w Uczelni.

Podziału dotacji na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów PWSZ w Elblągu dokonuje Rektor w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego.

W Uczelni działa Samorząd Studencki. W opinii studentów Samorząd dobrze reprezentuje ich interesy, działa na rzecz integracji studentów. Samorząd działa zgodnie z *Regulaminem Samorządu Studenckiego* oraz jest obecny we wszystkich ciałach uczelnianych zajmujących się jakością kształcenia.

5.2

Oferta Uczelni w zakresie krajowych i międzynarodowych programów mobilności, dla studentów kierunku Filologia polska jest bardzo skromna, istnieje jedynie jedna umowa z Uniwersytetem w Zagrzebiu, podpisana na prośbę studentów.

Studenci nie mają informacji o tym, że mogą wyjeżdżać na stypendia zagraniczne, w ich świadomości studenci kierunku Filologia polska nie mają takiej możliwości. Świadczy to o braku jakiegokolwiek działania Jednostki wpierającego wyjazdy studentów.

Jednostka nie ma wypracowanych procedur dotyczących uznawalności przedmiotów. Brak zasad dotyczących uznawalności przedmiotów może spowodować, w przypadku wyjazdu studentów, pojawienie się problemów z uznawalnością przedmiotów.

Studenci uważają, że poziom nauczania języków obcych nie jest wystarczający, szczególnie negatywnie oceniają brak poziomowania lektoratów. Bardzo negatywnie jest oceniana jedna z lektorek języka angielskiego, która w opinii studentów przejawia zachowania dyskryminujące niektórych studentów podczas oceniania.

5.3

Jednostką, która wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest działające od 2003 roku Akademickie Biuro Karier (ABK). Misją ABK jest wspieranie studentów w działaniach zmierzających do zdobywania doświadczenia zawodowego i dodatkowych umiejętności oraz rozwój przedsiębiorczości. Główne obszary działalności ABK to:

- szkolenia, prezentacje i spotkania informacyjne na temat rynku pracy,
- promocja studentów i absolwentów na regionalnym rynku pracy,
- pośrednictwo ofert pracy, organizacja spotkań z pracodawcami, udział i organizacja Dni Kariery,
- badania losów zawodowych absolwentów, oczekiwań pracodawców względem absolwentów, -- badania dotyczące jakości itp.,
- organizacja wydarzeń zachęcających do aktywności (np. Światowy Tydzień Przedsiębiorczości),
- promocja najlepszych absolwentów poprzez upublicznianie sylwetek najlepszych absolwentów na stronie internetowej Uczelni oraz wśród pracodawców zgłaszających oferty pracy.

Studenci Instytutu Pedagogiczno-Językowego otrzymują wsparcie dedykowane przede wszystkim w postaci bezpłatnych 16-to godzinnych kursów z zakresu coachingu wychowawczego i coachingu kariery. Kursy te stanowią możliwość zdobycia dodatkowej wiedzy i umiejętności, przydatnych w przyszłej pracy zawodowej. Pozwalają uczestnikom zapoznać się z nowymi narzędziami do pracy z uczniem (coaching wychowawczy) oraz planowania kariery i własnego rozwoju (coaching kariery). Celem kursów jest również zainspirowanie uczestników do poszerzania wiedzy na temat coachingu i poszukiwania sposobów wzbogacania własnego warsztatu pracy. Nabyta wiedza i umiejętności są

dodatkowym atutem i pozwalają poczuć się pewniej na początku drogi zawodowej. Uczestnicy kursu otrzymują także materiały szkoleniowe. W bieżącym roku akademickim w kursie z zakresu coachingu wychowawczego wzięło udział 28 studentów z IP-J, w tym 5 z Filologii polskiej. Ponieważ w ciągu toku pracy ABK okazało się, że niezbędne jest również wsparcie psychologiczne, w ramach ABK w 2012 r. powołano Akademickie Centrum Wsparcia i Doradztwa które aktualnie realizuje zadania z zakresu m.in. wsparcia informacyjnego, psychologicznego, instrumentalnego, społecznego oraz interwencje w sytuacjach kryzysowych. ABK PWSZ w Elblągu współpracuje z partnerami:

- instytucjonalnymi (główni: WUP, PUP, OHP, Poradnie Psychologiczne, Stały Sekretariat Euroregionu Bałtyk),
- biznesowymi (przedsiębiorcy, u których studenci odbywają praktyki lub gdzie pracują nasi studenci/absolwenci, Kłasy: meblowy, IT, Elbląska Izba Gospodarcza),
- społecznymi (Regionalne Centrum Wolontariatu, Centrum Organizacji Pozarządowych w Elblągu, stowarzyszenia i fundacje z terenu Elbląga),

Część oferty jest ściśle dedykowana do studentów Kierunku filologia polska wspierając tym samym kompetencje niezbędne na rynku pracy.

5.4

W Uczelni jest brak jednostki, która zajmuje się sprawami osób niepełnosprawnych. Jako jednostkę posiadającą takie uprawnienia wskazano Dział Kształcenia, który przede wszystkim zajmuje się pomocą materialną, w tym wnioskami o stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych. Jednak jak przyznają jego pracownicy, sprawy osób niepełnosprawnych nie znajdują się w ich zakresie obowiązków. Uczelnia nie zapewnia wsparcia dla osób niepełnosprawnych, nie posiada żadnych dodatkowych programów lub świadczeń.

Dotacja ministerialna jest kumulowana na budowę windy w budynku dydaktycznym na ulicy Czerniakowskiej. Obecnie nie ma tam żadnych ułatwień dla studentów niepełnosprawnych. Jeżeli zajęcia odbywają się na piętrach wyższych niż parter, studenci muszą być wnoszeni na zajęcia przez kolegów.

Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami jest bardzo niewielkie. Jednostka nie stara się oferować pomocy, jeżeli tacy studenci się nie zgłoszą po nią z własnej inicjatywy. Jednostka nie wdrożyła programu asystenckiego, jak również nie posiada infrastruktury dla osób niepełnosprawnych, a także procedur postępowania w przypadku pojawienia się studentów z takimi potrzebami. Jednostka nie posiada także procedur wsparcia dydaktycznego i naukowego osób z niepełnosprawnościami.

5.5

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA, oferowane im wsparcie administracyjne nie jest zadowalające. Studenci uważają, że osoby zajmujące się obsługą administracyjną studiów są nieprzyjazne i mało kompetentne, często podają nieadekwatne wedle studentów informacje. Także obsługa administracyjna odbywa się w niedogodnych dla studentów godzinach, lub w ogóle nie obsługuje studentów w deklarowanych godzinach.

Uczelnia prezentuje na swojej stronie internetowej informacje dotyczące procesu kształcenia, pomocy materialnej, a także rekrutacji oraz opublikowała na stronie internetowej wzór umowy ze studentami do czego zobowiązuje art. 160a. ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

3. Uzasadnienie

Studenci nie są informowani o ofertach w zakresie programów mobilnościowych (przede wszystkim brakuje umów oraz informowania studentów o możliwości wyjazdu), czy wsparcia studentów niepełnosprawnych, które jest zapewniane w minimalnym stopniu. Obie te kwestie, pomimo swojej istotności, nie są uznawane przez władze Jednostki. W wyniku tego studenci nie wyjeżdżają na tygodnie zagraniczne (mimo deklarowanej chęci), a studenci niepełnosprawni nie mogą rekrutować się na PWSZ w Elblągu, mimo iż jest to jedyna publiczna uczelnia w regionie. Dodatkowo w opinii studentów administracja jest mało przyjazna i niekompetentna oraz niektóre kwestie w procesie kształcenia, np. seminarium dyplomowe, także wymagają dopracowania w opinii studentów.

4. Zalecenia

- Wdrożenie programu wsparcia dla studentów niepełnosprawnych w tym programu asystenckiego. - Dokonanie przeglądu infrastruktury pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań mających na celu jej dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych .
- Informowanie studentów o możliwości wyjazdów zagranicznych.
- Podpisanie umów z zagranicznymi jednostkami akademickimi w ramach programów mobilności.
- Zreformowanie lektoratów z języków obcych, szczególnie ważne jest dostosowanie kształcenia w zakresie znajomości języka do poziomu kompetencji językowej członków danej grupy lektoratowej i nietworzenie grup, których członkowie mają zróżnicowany poziom k0mpetencji językowych.
- Dostosowanie obowiązków lekturowych (zestawu obowiązkowych lektur) do szacowanego czasu pracy studentów, mierzonego liczbą punktów ECTS podjęcie prac nad urealnieniem listy lektur obowiązkowych.
- Poprawę jakości obsługi administracyjnej studentów.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1

Polityka jakości realizowana w Uczelni została zatwierdzona przez Rektora PWSZ w Elblągu w dniu 20 stycznia 2016 r. Cele jakościowe zostały wyrażone również w aktach wewnętrznych

wprowadzających Strategię rozwoju Uczelni na lata 2014-2020, Strategię rozwoju Instytutu Pedagogiczno-Językowego na lata 2013-2020 oraz Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia. Zarządzanie jakością w PWSZ w Elblągu jest zorganizowane na podstawie międzynarodowej normy ISO 9001. Uczelniany system jest certyfikowany przez Jednostkę zewnętrzną. W tym celu Uczelnia opracowała *Księżę Jakości* wraz z procedurami w zakresie: opracowania i zarządzania dokumentami systemu zarządzania jakością, nadzoru nad zapisami, przeglądu zarządzania, nadzoru nad usługą niezgodną, audytów wewnętrznych, działań korygujących, działań zapobiegawczych. Wedle deklaracji określonych w *Księżę Jakości*, funkcjonowanie Systemu odnosi się do: kształcenia studentów w zakresie prowadzonych kierunków studiów (studia stacjonarne, niestacjonarne i podyplomowe), projektowania i wykonywania usług informatycznych, prowadzenia badań naukowych i analiz regionalnych.

W zakresie kształcenia wyodrębniono następujące procesy: proces projektowania przebiegu studiów (dla działalności innej niż edukacyjno-wychowawcza jest to proces projektowania usługi), proces rekrutacji na studia, proces nauczania, proces działalności wychowawczej - wyzwalającej pasję, zainteresowania i inicjatywy, proces pomocy materialnej. Jednocześnie Senat Uczelni przyjął uchwałę nr 20/2012 z dnia 31 maja 2012 r. ze zm. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości. Jej głównym celem jest wprowadzenie procedury oceny efektów kształcenia przez Dyrektora Instytutu na podstawie następujących czynników: analizy stopnia realizacji celów kształcenia i osiągania przez studentów założonych efektów kształcenia dla programów kształcenia, w tym: analizę stosowanych metod i kryteriów weryfikowania efektów kształcenia przez adekwatność ich doboru do poszczególnych efektów kształcenia, ocenę jakości prac dyplomowych i adekwatności wymagań stawianych pracom dyplomowym do celów programu kształcenia i zakładanych efektów kształcenia, analizę wyników kształcenia, analizę wyników egzaminów dyplomowych, analizę poprawności przypisania punktów ECTS do modułów kształcenia, a ponadto analizę ocen zajęć dydaktycznych dokonywanych przez studentów na zakończenie każdego cyklu zajęć dydaktycznych, analizę użyteczności efektów kształcenia dla programów kształcenia, ocenę infrastruktury dydaktycznej oraz ocenę sposobu, rzetelności i aktualności informowania studentów, nauczycieli akademickich i innych zainteresowanych o programach kształcenia oraz metodach ich sprawdzania i weryfikacji. Zgodnie z przyjętymi założeniami Dyrektor Instytutu przedkłada ocenę realizacji efektów kształcenia Rektorowi, który następnie przekłada Senatowi ocenę dotyczącą wszystkich kierunków studiów prowadzonych w Uczelni. Tryb realizacji oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych jednostek Uczelni za realizację poszczególnych procedur określono w ramach zarządzenia nr 24/2013 Rektora PWSZ z dnia 30 października 2013 r. W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wyodrębniono m.in. takie podmioty, jak: Pełnomocnik Rektora ds. Systemu Zarządzania Jakością, Uczelniana Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i Instytutowe Komisje. Na podstawie analizy struktury organizacyjnej WSZJK należy stwierdzić, że obejmuje odpowiednie organy i gremia, które mają wpływ na doskonalenie procesu kształcenia w odniesieniu do wizytowanego Kierunku.

6.1.1

Procedury dotyczące projektowania efektów kształcenia zostały określone w stosownych uchwałach Senatu i zgodnie z nimi przygotowuje się programy kształcenia dla nowych kierunków i specjalności. Dyrektor Instytutu we współpracy z nauczycielami akademickimi związanymi z tworzeniem kierunkiem/specjalnością poprzez realizację procesu kształcenia, zgłasza odpowiednie propozycje programowe kierowane do Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Następnie Wydziałowa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia poddaje pod dyskusję zgłoszone propozycje, weryfikuje i opiniuje wnioski, a także przedstawia swoje propozycje. Ostatnim etapem jest głosowanie nad zatwierdzeniem zgłoszonych przez Dyrektora IP-J propozycjami podczas posiedzenia Senatu Uczelni. W procesie konsultowania przygotowanych projektów uwzględniono zarówno interesariuszy wewnętrznych (studenci, nauczyciele akademicy), jak i zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego). Program studiów jest opiniowany przez samorząd studencki. Ponadto przedstawiciele tej grupy społeczności akademickiej jako członkowie Senatu oraz Uczelnianej i Instytutowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia mogą wyrażać swoje opinie i uczestniczyć w podejmowaniu decyzji. Jednostka podjęła w roku akademickim 2015/2016 działania zmierzające do zapewnienia interesariuszom zewnętrznym

zinstytucjonalizowanego wpływu na proces kształcenia. Efektem tych działań jest powołanie w dniu 20 kwietnia Rady Konsultacyjnej w IP-J, w której skład włączono przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto należy podkreślić, że w latach 2011-2015 IP-J zorganizował szereg spotkań z różnymi grupami interesariuszy zewnętrznych np. przedstawicielami lokalnych mediów, instytucji oświatowych. Podczas wizytacji przedstawiono protokoły z tych spotkań, które wskazują, że wspólne dyskusje dotyczyły m.in. programu kształcenia wizytowanego Kierunku studiów. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia zakłada cykliczne przeglądy programów kształcenia, które dokonywane są każdego roku. Wszelkie zmiany w programach kształcenia zatwierdza Senat Uczelni. Przeglądy dokonywane w odniesieniu do wizytowanego Kierunku doprowadziły do istotnych modyfikacji oferty procesu kształcenia na wizytowanym Kierunku, w tym: zmieniono profil Kierunku z ogólnoakademickiego na praktyczny, opracowano programy dla dwóch nowych specjalności (*filologia polska z logopedią, filologia polska – dziennikarsko-publicystyczna*).

Zgodnie z dokumentacją przedstawioną w toku wizytacji programy studiów oraz regulamin studiów są konsultowane z Samorządem Studenckim. Także pomoc materialna jest przydzielana w porozumieniu z Samorządem Studenckim. W Instytucyjnej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia zasiada delegowany przez Samorząd Studencki przedstawiciel studentów. W opinii przedstawicieli studentów ich postulaty są brane przez uwagę przez Komisję, jednak na podstawie rozmów ze studentami i Samorządem Studenckim, a także po zapoznaniu się z dokumentacją spotkań, można wywnioskować, że studenci nie są aktywnie zaangażowani w działalność dydaktyczną w IPJ. W opinii studentów władze Jednostki są nastawione partnersko wobec studentów.

W ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia ABK realizuje następujące badania ankietowe: ankieta dla pracodawców – *Czego oczekujesz od absolwenta PWSZ w Elblągu?*, która jest przeprowadzana w formie papierowej. Wyniki ankiety będą porównywane z ankietą dla studentów, co pozwoli na lepsze przygotowanie absolwenta PWSZ w Elblągu do radzenia sobie na rynku pracy. Wypełnione ankiety są przechowywane w Akademickim Biurze Karier. Badanie jest prowadzone rokrocznie na grupie ok. 100 podmiotów. Ankiety są rozsyłane w pierwszej połowie roku. Opracowanie ilościowe dokonuje ABK, opracowanie jakościowe PRO. Wyniki zbiorcze ankiet są przekazywane do Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia do 30 października roku akademickiego następującego po przeprowadzonym badaniu. Akademickie Biuro Karier pyta pracodawców również o opinie na temat praktykantów i absolwentów. Ankieta jest realizowana także w formie papierowej. Opracowanie ilościowe i jakościowe badań ankietowych dokonuje ABK. Badanie jest prowadzone co dwa lata na grupie ok. 100 podmiotów. Wyniki są przekazywane również do Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia do 30 października każdego roku. ZO PKA dokonał przeglądu wybranych ankiet i nie zgłasza w tym zakresie zastrzeżeń. Udział interesariuszy zewnętrznych w projektowaniu efektów kształcenia oraz ich zmian jest możliwy również na spotkaniach, które temu służą. Dla specjalności, które powołano zgodnie z zapotrzebowaniem skonsultowanym z partnerami społeczno-gospodarczymi każdorazowo zasięga się opinii dotyczących efektów kształcenia. Na poziomie praktyk studenckich pracodawcy również wypowiadają się na temat efektów dotyczących głównie umiejętności. System w swoim założeniu przewidział udział pracodawców w opiniowaniu i konsultowaniu zmian przez Konwent PWSZ w Elblągu z szeroką reprezentacją środowiska zewnętrznego oraz w przyszłości przez nowo powołaną Radę Konsultacyjną Instytutu.

6.1.2

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia obejmuje monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Stosowne ramy rozwiązań w tym zakresie, określono w zarządzeniu nr 01/2016 Rektora PWSZ w Elblągu z dnia 28 stycznia 2016 r. Zgodnie z przyjętymi założeniami Instytutowa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia dokonuje oceny jakości kształcenia na Kierunku studiów z wykorzystaniem kart monitorowania i pomiarów jakości kształcenia.

W załącznikach do ww. zarządzenia określono wzory: protokołu analizy karty przedmiotu, protokołu analizy pisemnej pracy egzaminacyjnej lub zaliczeniowej, sprawozdania z osiągniętych efektów kształcenia, protokołu analizy jakości pracy dyplomowej. Należy jednak podkreślić, że Instytutom prowadzącym kierunki studiów pozostawiono autonomię w zakresie doboru narzędzi, wskazując, że

w pracach nad oceną jakości kształcenia Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia może stosować wzory ww. dokumentów, jednak z zapisów jednoznacznie wynika, że nie ma takiego obowiązku. W kontekście monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów pozytywnie należy ocenić wzór sprawozdania z osiągniętych efektów kształcenia dla nauczyciela akademickiego, który uwzględnia m.in. sposób weryfikacji efektów kształcenia, wskazanie czy wszystkie efekty kształcenia zakładane w sylabusie zostały poddane weryfikacji (wraz z uzasadnieniem w przypadku, gdy zaznaczona zostaje odpowiedź negatywna), liczbę poszczególnych ocen uzyskanych przez studentów, możliwość zaproponowania korekty celów, efektów i metod kształcenia oraz sposobów weryfikowania osiągniętych efektów (wypełnia nauczyciel akademicki w sytuacji zaistnienia rozbieżności między zakładanymi a faktycznymi zrealizowanymi efektami kształcenia w ramach prowadzonego przedmiotu). Pomimo ogólnej pozytywnej oceny narzędzia, wydaje się, że w sytuacji gdy oceny uzyskane przez studentów wskazują na trudności z osiągnięciem zakładanych efektów kształcenia, kwestionariusz powinien przewidywać obowiązek wskazania o jakie efekty chodzi, prawdopodobnych przyczyn trudności i sugerowanych zmian (w przypadku, gdy wskazana przez nauczyciela przyczyna uzasadnia podjęcie jakichś działań). Powyższe rozwiązanie wydaje się bardzo istotne w kontekście zorientowania procesu na bardziej szczegółową analizę założonych efektów kształcenia w celu doskonalenia stopnia ich osiągnięcia.

Podczas wizytacji ustalono, że Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia wprowadziła wzór sprawozdania z osiągniętych efektów kształcenia, który zaprojektowano w oparciu o propozycję zawartą w załączniku do zarządzenia Rektora nr 01/2016 z dnia 28 stycznia 2016 r. Należy jednak stwierdzić, że zakres dokonanych modyfikacji w odniesieniu do dokumentu opracowanego na poziomie ogólnouczelnianym, budzi istotne wątpliwości w kontekście przydatności narzędzia do monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Należy wskazać, że sprawozdanie zaprojektowane przez Instytutową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia koncentruje się jedynie na tematyce związanej z weryfikacją efektów kształcenia. Zgodnie z udostępnionym dokumentem nauczyciel akademicki wskazuje: czy wszystkie efekty kształcenia zakładane w sylabusie zostały poddane weryfikacji, sposób weryfikowania efektów kształcenia oraz propozycje ew. korekt w tym obszarze. W związku z powyższym Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia powinna podjąć działania zmierzające do modyfikacji narzędzia w zakresie, który umożliwi monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów w celu doskonalenia tego elementu procesu kształcenia. ZO PKA zwraca uwagę, że odpowiednie narzędzie zostało opracowane na poziomie ogólnouczelnianym.

W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są prowadzone działania dotyczące oceny jakości prac dyplomowych. Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia corocznie analizuje kilka losowo wybranych prac, uwzględniając m.in. zgodność tematu pracy dyplomowej z kierunkiem i specjalnością studiów, adekwatność recenzji do wartości merytorycznej pracy oraz czy ocenie pracy dyplomowej towarzyszą ewentualne uwagi, komentarze lub wskazówki. Podczas wizytacji przedstawiono ZO PKA wnioski z oceny jakości prac dyplomowych złożonych w roku akademickim 2014/2015 wskazujące, że nie stwierdzono większych uchybień, a jakość procesu dyplomowania spełnia standardy studiów filologicznych. Należy również podkreślić, że Jednostka prowadzi statystyki średnich ocen uzyskanych przez studentów na poszczególnych latach, specjalnościach i semestrach (dotyczące również praktyk), a także statystyki ocen prac i egzaminów dyplomowych. W wyniku analizy przeprowadzonej w tym zakresie przez Instytutową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia nie stwierdzono uchybień, które wymagałyby sformułowania działań doskonalących.

6.1.3

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje monitorowanie systemu weryfikacji efektów kształcenia. Zgodnie z przyjętymi założeniami za monitorowanie trafności dostosowania metod weryfikacji do zakładanych efektów kształcenia odpowiada Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. W zakresie analizy *ex ante* działania w tym zakresie obejmują przegląd sylabusów pod kątem trafności doboru metod weryfikacji do założonych efektów kształcenia. Na szczególną uwagę zasługują jednak działania podejmowane w zakresie analizy *ex post*. Po każdym roku akademickim nauczyciele akademicy są proszeni o dostarczenie przykładowych prac studentów z dokładnym opisem zastosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia oraz protokołu analizy karty

przedmiotu. Instytutowa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia corocznie przeprowadzą ocenę losowo wybranych materiałów przedstawionych przez prowadzących pod kątem zgodności założeń i celów zastosowanych narzędzi z efektami kształcenia ujętymi w opisach poszczególnych modułów. Szczególną uwagę poświęca się kwestii możliwości miarodajnego testowania konkretnych efektów kształcenia przy użyciu narzędzi wykorzystywanych przez prowadzących. W wyniku analizy przeprowadzonej w tym zakresie przez Instytutową Komisję ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w roku akademickim 2015/2016 stwierdzono, że stosowane przez nauczycieli akademickich metody pozwalają na zweryfikowanie założonych efektów kształcenia i są zgodne z treścią sylabusów. Nie stwierdzono odstępstw pomiędzy merytoryczną zawartością sylabusów, a pracami kontrolnymi lub sprawdzianami weryfikującymi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Dodatkowo w roku akademickim 2013/2014 przeprowadzono wśród studentów proces ankietyzacji w celu zweryfikowania prawidłowości stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia. Wyniki badań wskazały, że w opinii studentów nauczyciele akademicy w odpowiedni sposób przygotowali i przedstawili zakładane efekty kształcenia, jak również metody ich weryfikacji oraz stworzyli warunki umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów. Nie zaistniały zatem okoliczności do podjęcia jakichś zmian i ulepszeń.

W Uczelni funkcjonuje procedura antyplagiatowa, która dotyczy wszystkich prac dyplomowych. Celem procedury jest przeciwdziałanie naruszeniu praw autorskich i nieuprawnionemu wykorzystywaniu cudzej własności intelektualnej. Do każdej wprowadzonej pracy, system generuje raport podobieństwa zawierający wyliczone współczynniki podobieństwa danej pracy do innych tekstów oraz informacje dotyczące fragmentów pracy zidentyfikowanych przez system jako identyczne z tekstami z bazy danych oraz Internetu.

Zgodnie z informacjami przekazanymi na spotkaniu studentów z ZO PKA, wszystkie prace dyplomowe są weryfikowane za pomocą programu antyplagiatowego. Monitorowanie systemu weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia odbywa się na podstawie ankiet studenckich, jest to jedyna metoda oceny dydaktyki przez studentów. Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia odbywa się poprzez analizę protokołów zaliczeniowych oraz częściowy monitoring prac cząstkowych i egzaminów studentów przez Instytutową Komisję ds. ZJK.

6.1.4

Zasady potwierdzania efektów uczenia się reguluje uchwała Senatu nr 30/2015 z dnia 25 czerwca 2015r. w sprawie określenia organizacji procesu potwierdzania efektów uczenia się. Analiza ww. aktu prawnego wykazała, że przyjęte zasady są zgodne z ogólnymi wytycznymi zawartymi w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. ZO PKA zwraca uwagę, że dotychczas tematyka potwierdzania efektów uczenia się nie została w Uczelni objęta działaniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

6.1.5

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia monitorowanie losów zawodowych absolwentów. W tym celu wśród wszystkich absolwentów są przeprowadzane badania ankietowe. Procedura polega na badaniu panelowym przeprowadzanym w trzech fazach, tj. po 12 miesiącach, 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Działania związane z funkcjonowaniem systemów ankietyzujących koordynuje Akademickie Biuro Karier PWSZ w Elblągu. Kwestionariusze umożliwiają uzyskanie opinii absolwentów na temat przydatności wiedzy i umiejętności zdobytych w procesie kształcenia z punktu widzenia potrzeb i wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy, a także uzyskanie informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy, w tym zgodności zatrudnienia z profilem i poziomem wykształcenia.

Badanie jest realizowane w formie elektronicznej o charakterze dobrowolnym. Poprzedza je ankieta wstępna z deklaracją udziału w badaniu. Opracowanie ilościowe i jakościowe dokonuje ABK. Wyniki w postaci tabel i wykresów wraz z wnioskami aplikacyjnymi są przekazywane do Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia do 30 października każdego roku. Badanie zostało podzielone na dwa etapy:

- ankieta wstępna (w wersji papierowej) – wypełniana przez absolwentów w momencie składania pracy dyplomowej pozwalająca na utworzenie list mailingowych,
- ankieta pogłębiona realizowana w wersji elektronicznej na serwerze www.ankietka.pl – wypełniana

przez absolwentów po 12 miesiącach, 3 i 5 latach od ukończenia studiów.

W ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia PWSZ w Elblągu dokonuje analizy uzyskanych danych wynikających z prowadzonych badań losów zawodowych swoich absolwentów.

W chwili obecnej kończy się pierwszy cykl związany z absolwentami rocznika 2010/2011. Do tej pory zgodę na udział w II i III etapie badań losów zawodowych (badanie po 12 miesiącach oraz po 3 latach) wyraziło 521 studentów. Do wszystkich rozesłano kwestionariusze ankiety, przy czym 65 adresów mailowych uzyskanych od absolwentów było nieprawidłowych, co stanowi 12,5% ogółu. W badaniu losów po 3 latach od ukończenia studiów wzięło udział 117 absolwentów, 62 kobiety (53%) i 55 mężczyzn (47%), przy czym 89% ogółu badanych stanowili absolwenci studiów stacjonarnych, a 13 (11%) studiów niestacjonarnych. W grupie badanej absolwenci kierunku Filologia polska stanowili 5,25%. Stanowi to nieznaczny odsetek absolwentów kończących studia na ocenianym kierunku, co ogranicza możliwość sformułowania wniosków, które mogłyby zostać wykorzystane do doskonalenia procesu kształcenia.

Elementem wspomagającym proces badania losów absolwentów jest współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Elblągu. Według PUP na dzień 31.12.2015 r. zarejestrowanych było 256 osób, które ukończyły PWSZ w Elblągu. W grupie tej 33 osoby to absolwenci kierunku Filologia Polska. Powyższe dane są jedynie danymi ilościowymi również pozostającymi bez wpływu na prowadzone kształcenie. Należy zatem zastanowić się jak prowadzić badanie losów zawodowych swoich absolwentów rozbijając je na poszczególne kierunki, aby poprawić responsywność, a tym samym uzyskać dane, dzięki którym można modyfikować kształcenie. Sam cykl badawczy nie budzi zastrzeżeń, a opracowane wyniki dowodzą staranności i rzetelności wprowadzanych danych do systemu jakości kształcenia.

Uzyskane wyniki są jednak prezentowane w ujęciu ogólnym, tj. bez wyodrębnienia ukończonych kierunków studiów. W związku z tym przydatność badań do oceny efektów kształcenia osiągniętych przez absolwentów wizytowanego kierunku jest bardzo ograniczona. Należy podkreślić, że obecnie kończy się pierwszy pełny cykl badania związany z absolwentami rocznika 2010/2011. Z informacji udostępnionych ZO PKA wynika, że absolwenci kierunku Filologia polska stanowią niewielki odsetek wszystkich uczestników.

Przeprowadzone dotychczas badania losów zawodowych absolwentów nie mogły zostać wykorzystane do oceny przydatności na rynku pracy efektów kształcenia osiągniętych na kierunku Filologia polska ze względu na niski odsetek absolwentów wizytowanego kierunku uczestniczących oraz przyjęty sposób prezentacji wyników. Biorąc jednak pod uwagę sposób przeprowadzania badania, wydaje się, że jest możliwe opracowywanie wyników z wyodrębnieniem poszczególnych kierunków studiów. ZO PKA rekomenduje podjęcie takich działań.

6.1.6

W odniesieniu do wizytowanego kierunku jest realizowanych kilka procedur służących ocenie kadry prowadzącej proces kształcenia. Należą do nich: procedura ankietowego badania opinii studentów nt. nauczycieli akademickich, hospitacje, a także procedura okresowej oceny nauczycieli akademickich. Dokonana przez ZO PKA analiza właściwych procedur, uwzględniająca cykliczność oraz stosowane kryteria, w ujęciu całościowym pozwala na pozytywną ocenę realizowanych działań. Dyrektor Instytutu oraz jego zastępcy przeprowadzają analizę otrzymanyh wyników i w razie konieczności podejmowane są stosowne działania naprawcze, np. rozmowy ze słabiej ocenionymi pracownikami, hospitacje czy zmiany w obsadzie zajęć dydaktycznych. Uczelnia wspiera rozwój kadry naukowo-dydaktycznej poprzez długoterminowe okresy zatrudnienia, szybki awans zawodowy po osiągnięciu kolejnego stopnia naukowego, wsparcie finansowe działalności naukowej oraz możliwość udziału nauczycieli w wyjazdach i stażach zagranicznych w ramach programu ERASMUS+. Ponadto dofinansowywany jest udział w konferencjach i seminariach, powiązanych z realizowanym przewodem doktorskim lub pracą habilitacyjną. Pracownicy mają także możliwość publikowania w punktowanym wydawnictwie uczelnianym *Rozprawy Naukowe i Zawodowe PWSZ w Elblągu*.

Na podstawie informacji przedstawionych w raporcie samooceny oraz opinii wyrażonych podczas spotkań z ZO PKA ustalono, że w okresie ostatnich 2 lat przeprowadzono wśród studentów co najmniej jedno badanie ankietowe, które obejmowało działalności dziekanatu oraz biblioteki. Należy jednak podkreślić, że do wiadomości ZO PKA nie przedstawiono opracowań/analiz opinii wyrażonych przez studentów w tym zakresie.

W sprawozdaniu Instytutowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia za rok akademicki 2014/2015, w informacjach uzupełniających, wskazano jedynie, że studenci mogli ocenić nie tylko proces kształcenia, ale także m.in. działalność dziekanatu i Biblioteki. Z punktu widzenia ZO PKA powyższe może świadczyć o tym, że wyniki w odniesieniu do ww. elementów nie są w pełni opracowywane w postaci podsumowań, analiz dokonanych przez jednostki odpowiedzialne za jakość w Instytucie, rekomendacji czy planowanych do wprowadzenia działań naprawczych.

6.1.7

Studenci są poddawani ankietyzacji, której celem jest ocena nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wizytowanym Kierunku. Podczas wizytacji ZO PKA ustalił, że przy uwzględnieniu analizy uzyskanych opinii studentów w Jednostce przeważnie są podejmowane działania naprawcze, m.in. w postaci rozmów z osobami, które uzyskały słabsze wyniki, hospitacji czy zmiany obsady zajęć dydaktycznych. Dodatkowo, zgodnie z ogólnouczelnianymi regulacjami, ocena dokonywana przez studentów stanowi element oceny okresowej nauczycieli akademickich. Istotnym problemem w kontekście badań ankietowych prowadzonych wśród studentów jest utrzymujący się od 2013 r. niski, w ujęciu całościowym odsetek zwrotu wypełnionych kwestionariuszy (w odniesieniu do niektórych przedmiotów 10% lub mniej uprawnionych). Raporty dotyczące opinii studentów na temat pracowników dydaktycznych uwzględniają uśrednione oceny, a także informacje nt. liczby studentów, którzy realizują przedmiot oraz wzięli udział w badaniu. W niektórych sprawozdaniach jest podkreślona konieczność wypracowania mechanizmów, które zwiększą udział studentów w badaniu, jednak dotychczas nie wypracowano skutecznych rozwiązań w tym zakresie. Podczas spotkania ze studentami ZO PKA ustalił, że świadomość tej grupy społeczności akademickiej w odniesieniu do roli ankietyzacji oraz sposobów wykorzystywania wyników jest mała. Zdaniem ZO PKA warto zwrócić szczególną uwagę na opracowanie rozwiązań zmierzających do skutecznego upowszechniania wśród studentów informacji na ten temat. Ponadto, z uwagi na stosunkowo niewielką liczbę studentów, być może warto zmienić formę realizacji procesu ankietyzacji z elektronicznej na papierową. Wydaje się, że powyższe działania mogłyby pozytywnie wpłynąć na zwiększenie responsywności badania. Tym bardziej, że w opinii studentów wypełnianie ankiet jest zbędnym obowiązkiem. Nie mają poczucia anonimowości, jak również rzeczywistego wpływu na poprawę jakości zajęć. Responsywność na ankietę ewaluacyjną jest niezwykle niska. Niektóre oceny pracowników są wystawiane na podstawie jednej ankietę wypełnionej przez studenta.

6.1.8

W toku wizytacji stwierdzono, że władze Jednostki prowadzą cykliczne konsultacje z nauczycielami akademickimi na temat zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia na wizytowanym Kierunku. Jakość zasobów lokalowych w odniesieniu do zajęć dydaktycznych monitoruje również Dział Gospodarczo-Techniczny, działający zgodnie z procedurami ISO i pełniący nadzór nad infrastrukturą. Dział Gospodarczo-Techniczny odpowiada za regularne kontrole pomieszczeń, reaguje na zgłoszone usterki oraz dba o jakość wyposażenia techniczno-dydaktycznego. Dodatkowo w roku akademickim 2014/2015 IP-J przeprowadził wśród 25 studentów wizytowanego Kierunku badanie ankietowe, za pośrednictwem którego mogli ocenić w pięciostopniowej skali m.in. warunki lokalowe związane ze studiowaniem (średnia ocena – 3,8), wyposażenie sal dydaktycznych (średnia ocena - 3,72), komfort spędzania czasu między zajęciami w budynku (średnia ocena – 3,12). Wnioski z badania zostały zamieszczone w stosownym sprawozdaniu, w którym wyszczególniono uwagi opisowe dotyczące m.in. potrzeby ocieplenia jednej z sal, zapewnienia lepszego wyposażenia, w tym wygodniejszych miejsc w salach, potrzeby stworzenia miejsca do komfortowego spędzania czasu między zajęciami. Należy podkreślić, że w miarę możliwości infrastrukturalnych i finansowych, są podejmowane działania zmierzające do zminimalizowania ww. trudności. Zastrzeżenia ZO PKA budzi jednak fakt, że opinia studentów na temat infrastruktury nie jest monitorowana systematycznie, co ogranicza ocenę skuteczności podejmowanych działań doskonalących.

Uczelnia nie bada w żaden sposób zadowolenia studentów ze świadczeń pomocy materialnej, doradztwa zawodowego czy wsparcia osób niepełnosprawnych.

6.1.9

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w odpowiednim zakresie uwzględnia gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia. Działania projakościowe na poziomie Uczelni koordynuje uczelniany Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania Jakością, przechowując jednocześnie związaną z tym dokumentację, a na poziomie Instytutu przewodniczący Instytutowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. ZO PKA otrzymał do wglądu w toku wizytacji sprawozdania dotyczące jakości kształcenia tworzone zarówno na poziomie ogólnouczelnianym, jak i instytutowym. Sprawozdania za każdy rok akademicki dotyczące jakości kształcenia obejmują ocenę m.in. zgodności zakładanych efektów kształcenia opisanych w programach kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, prawidłowości stosowania punktacji, praktyk, metod weryfikacji efektów kształcenia i sposobu ich stosowania, jakości procesu dyplomowania, realizacji efektów kształcenia. Dodatkowo na poziomie Instytutu pozostała dokumentacja z działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia, która jest przechowywana w sekretariacie. Są to np. protokoły, notatki ze spotkań, analizy i raporty z ankietyzacji prowadzonej zarówno wśród nauczycieli akademickich, jak i studentów. Należy jednak podkreślić, że do wiadomości ZO PKA nie przedstawiono opracowań/analiz opinii wyrażonych przez studentów za pośrednictwem procesu ankietyzacji w odniesieniu do kadry wspierającej proces kształcenia oraz publicznego dostępu do informacji. Z punktu widzenia ZO PKA powyższe może świadczyć o tym, że wyniki w odniesieniu do dwóch ww. obszarów nie są w pełni opracowywane w postaci podsumowań, analiz dokonanych przez jednostki odpowiedzialne za jakość w Instytucie, rekomendacji czy planowanych do wprowadzenia działań naprawczych.

6.1.10

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym Kierunku oraz jego wynikach. Studenci mają dostęp do programów studiów, sylabusów, efektów kształcenia, druków umożliwiających obsługę w zakresie pomocy materialnej oraz innych spraw administracyjnych za pośrednictwem dziekanatu, tablic informacyjnych w budynkach Uczelni oraz strony internetowej. Do komunikacji oraz obsługi studiów jest wykorzystywany także system USOSweb, np. elektroniczny indeks, system monitoringu opłat, czy też moduł APD (archiwum prac dyplomowych). Publiczny dostęp do informacji podlega stałemu monitorowaniu przez władze Jednostki i pracowników odpowiadających za obsługę studentów. W toku wizytacji ustalono, że w okresie ostatnich 2 lat przeprowadzono wśród studentów co najmniej jedno badanie ankietowe, które obejmowało m.in. ocenę dostępności informacji. Należy jednak podkreślić, że do wiadomości ZO PKA nie przedstawiono żadnych opracowań/analiz opinii wyrażonych przez studentów w tym zakresie. W sprawozdaniu Instytutowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia za rok akademicki 2014/2015 w informacjach uzupełniających wskazano jedynie, że studenci mogli ocenić nie tylko proces kształcenia, ale także m.in. dostęp do informacji. Brak jest natomiast wyników, wniosków oraz ew. zaleceń odnoszących się do tego obszaru.

Wszelkie dokumenty dotyczące studiów – programy, plany zajęć, regulaminy są publikowane na stronie internetowej Uczelni. Niektóre sylabusy są publikowane w Intranecie, jednak brak jest tutaj procedur zapewniających pełen dostęp do sylabusów. Jednostka nie monitoruje systematycznie poziomu satysfakcji studentów z dostępu do informacji.

3. Uzasadnienie

Zarówno na poziomie Uczelni, jak i Instytutu Pedagogiczno-Językowego identyfikuje się wiele działań podejmowanych w ramach zorientowanych na monitorowanie, ocenę i doskonalenie programu kształcenia przy uwzględnieniu polityki jakości, choć Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia wymaga dalszej refleksji i doskonalenia założeń/realizacji niektórych rozwiązań. Z punktu widzenia ZO PKA System ten nie jest jeszcze w pełni kompleksowy, na co wskazuje brak usystematyzowanych rozwiązań dotyczących monitorowania i wykorzystywania opinii studentów w odniesieniu do kadry wspierającej proces kształcenia, infrastruktury naukowo-dydaktycznej oraz publicznego dostępu do informacji. Należy jednak podkreślić, że wdrożone w odniesieniu do wizytowanego Kierunku procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości uwzględniają

podstawowe czynniki budujące jakość kształcenia, w tym: zasady projektowania efektów kształcenia i ich zmian, monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, weryfikację osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, monitorowanie losów zawodowych absolwentów, ocenę kadry prowadzącej proces kształcenia, zasady gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości. W odniesieniu do większości spośród podejmowanych na poziomie Jednostki działań projakościowych zidentyfikowano dokonywane na tej podstawie modyfikacje procesu kształcenia mające na celu jego doskonalenie lub wnioski z prowadzonych analiz, potwierdzające osiągnięcie satysfakcjonujących wyników, co pomimo obszarów wymagających refleksji i doskonalenia wskazuje na skuteczność Systemu.

4. Zalecenia

- Podjęcie przez Instytutową Komisję ds. Zapewniania Jakości Kształcenia działania zmierzającego do modyfikacji narzędzia w zakresie, który umożliwi monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów w celu doskonalenia tego elementu procesu kształcenia, zgodnie z uwagami ZO PKA.
- Opracowywanie wyników losów zawodowych absolwentów z wyodrębnieniem poszczególnych kierunków studiów. ZO PKA rekomenduje podjęcie takich działań w celu zwiększenia przydatności monitoringu do oceny osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia.
- Podjęcie działań zmierzających do opracowania i wdrożenia rozwiązań, które umożliwią efektywne monitorowanie opinii studentów wizytowanego Kierunku na temat zasobów materialnych, kadry wspierającej proces kształcenia, systemu stypendialnego oraz dostępu do informacji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby oceny skuteczności podejmowanych na tej podstawie ewentualnych działań doskonalących. Biorąc pod uwagę stosunkowo małą liczbę studentów, ZO PKA sugeruje rozważenie wprowadzenia cyklicznych spotkań np. z władzami Instytutu, podczas których studenci mogliby wyrazić opinie na temat ww. elementów procesu kształcenia. Wydaje się, że cykliczne, uporządkowane tematycznie spotkania, wykorzystywane następnie do formułowania stosownych wniosków mogą stanowić cenny element budowy kultury jakości. Bardzo ważny element takich rozwiązań powinno stanowić informowanie uczestników spotkania o działaniach podejmowanych w wyniku sformułowanych wniosków.
- Opracowanie rozwiązań zmierzających do skutecznego upowszechniania wśród studentów informacji na temat roli ankietyzacji oraz sposobów wykorzystywania jej wyników. Ponadto z uwagi na stosunkowo małą liczbę studentów warto rozważyć zmianę formy realizacji procesu ankietyzacji z elektronicznej na papierową. Wydaje się, że powyższe działania mogłyby pozytywnie wpłynąć na zwiększenie responsywności badania.
- Analizowanie wspólnie ze studentami wyników ankiet oceny jakości realizacji zajęć dydaktycznych. Wypracowanie systemu ankietyzacji budzącego zaufanie studentów i zachęcającego do brania w nim udziału.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Jednostka dokonała właściwej analizy SWOT podkreślając swoje atuty (zależne od czynników wewnętrznych), które upatruje w: spójnej koncepcji kształcenia i elastycznym program rozwoju kierunku; profesjonalizmie kadry naukowo-dydaktycznej -bogate doświadczenie praktyczne zdobyte poza uczelnią oraz indywidualny dorobek naukowy; indywidualnym podejściu do studentów i szeroki zakres działań wspierających ich rozwój (indywidualny tok studiów, koła naukowe, Akademickie Centrum Wsparcia i Doradztwa, Akademickie Biuro Karier, różnorodna pomoc socjalna); dobrych warunkach lokalowych (w pełni wyposażone sale dydaktyczne; laboratoria; informatyczny system obsługi studenta; biblioteka z dostępem do elektronicznych baz, dom studenta, centrum rekreacyjne). Jako słabe strony Uczelnia zauważa: zróżnicowanie studentów w poziomie przygotowania do studiowania z tendencją do średniego w zakresie: wiedzy wyjściowej, znajomości języków obcych, samodzielności w uczeniu się, innowacyjności, potencjału poznawczego; trudności finansowe

studentów, zmuszające do podejmowania decyzji: o podjęciu pracy, przerwaniu lub zawieszeniu studiów; mała liczebność rocznika ograniczająca wybór i realizację różnorodnych specjalności; niewystarczające umiędzynarodowienie kierunku ze względu na słabą mobilność studentów. Szanse w rozwoju kierunku upatruje w: inicjowaniu przez samorządowe władze oświatowe nowych form kształcenia, związanych z lokalnymi potrzebami rynku pracy w obszarze edukacji; rozwijającej się intensywnie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (praktyki i staże studenckie, wizyty studyjne); możliwościach pozyskiwania środków europejskich oraz uczestniczenia w krajowych procedurach grantowych, programach i projektach; a także w zapotrzebowaniu nauczycieli na nowe formy i kierunki doskonalenia zawodowego. Jednostka ma także świadomość zagrożeń, które wynikają z: narastającego niżu demograficznego dodatkowo wzmocnianego przez procesy migracyjne młodzieży; niskiego statusu ekonomicznego regionu i ubożenia społeczeństwa; lansowania polityki zagrożenia brakiem oferty pracy dla absolwentów kierunków humanistycznych i społecznych w mediach; nadmiernej biurokratyzacja procesu kształcenia, opartej na dokumentowaniu każdej aktywności, co jest zarówno czasochłonne, jak i pracochłonne, a nie jest bezpośrednio związane z pracą ze studentem.

Wszystkie one, zarówno mocne strony jak sygnalizowane przez Jednostkę ograniczenia zostały potwierdzone w toku prac ZO PKA.